

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Anden behandling af lovforslag nr. L 45: Forslag til lov om straf for overtrædelse af Det Europæiske Fællesskabs forordning om medaljer og møntefterligninger, der ligner euro-mønter.

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 24/2 2005. Første behandling 1/4 2005. Betænkning 12/5 2005).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Colette L. Brix (DF):

Vi ønsker, at lovforslaget går tilbage til Erhvervsudvalget til videre behandling.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Kl. 16.40

Afstemning

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

20) Anden behandling af lovforslag nr. L 152: Forslag til lov om ændring af lov om borteblevne. (Ændring af betingelserne for at afsige dødsforældningsdom).

Af justitsministeren (Lene Espersen).

(Fremsat 13/4 2005. Første behandling 27/4 2005. Betænkning 11/5 2005. Ændringsforslag nr. 1 af 12/5 2005 uden for betænkningen af justitsministeren (Lene Espersen)).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af justitsministeren (Lene Espersen).

Lovforslaget og ændringsforslaget sættes til forhandling under et.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

21) Forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvorledes vil regeringen sikre, at den nye traktat om en forfatning for Europa, såfremt denne vedtages, hverken juridisk eller politisk på nogen måde kommer til at gælde for Grønland og Færøerne?«

Af Lars-Emil Johansen (SIU), Kuupik Kleist (IA) og Høgni Hoydal (TF).

(Forespørgslen anmeldt 19/4 2005. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/4 2005).

Begrundelse

Lars-Emil Johansen (SIU):

Den nordatlantiske gruppe i Folketinget ønsker at understrege, at denne forespørgsel er stillet i en positiv ånd alene med den hensigt, at vi sammen med Danmark kan håndtere fremtidens EU-udvikling på bedste måde.

Den nordatlantiske gruppe i Folketinget har ingen ønsker om at indgå i en dansk debat om EU's fremtid. Hvad Danmark vil med EU, er danskernes egen afgørelse. Derfor har vi også

ønsket denne debat afholdt så lang tid før den danske afstemning som muligt.

Den nordatlantiske gruppe i Folketinget har ingen intention om at betvivle den analyse, som Udenrigsministeriet har lavet omkring forfatningstraktaten og dens juridiske konsekvenser. Problemet er, at Udenrigsministeriets analyse alene er baseret på jura. Det, vi hele tiden har ønsket, er en langt mere omfattende konsekvensanalyse af EU-ændringerne, der ud over det rent juridiske også inddrager så vel økonomiske som politiske følgevirkninger af EU's nye system.

Danmark har tidligere på flotteste vis støttet vores ret til at stå uden for EU. Det, vi ønsker nu, er en vedligeholdelse af denne ret og en analyse, der giver os forudsætning for at kunne gøre det.

For en god ordens skyld skal jeg afslutningsvis oplyse, at regeringerne i Tórshavn og i Nuuk ifølge landsstyreformanden og lagmanden er helt enige med os i vores forespørgsel.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

De, der har stillet forespørgslen, ønsker oplyst, hvorledes regeringen vil sikre, at den nye traktat om en forfatning for Europa ikke på nogen måde kommer til at gælde for Grønland og Færøerne, hverken juridisk eller politisk, hvis den skulle blive vedtaget.

Vedrørende det juridiske er det enkle svar at henvise til traktatens artikel 440, som fastlægger det territorialområde, hvor traktaten gælder. Og af den fremgår det, at traktaten ikke finder anvendelse for Færøerne og kun gælder for Grønland i det omfang, der følger af Grønlands status som oversøisk område i forhold til EU. Så på dette juridiske punkt er der fuldstændig klarhed.

Jeg kan i øvrigt henvise til den redegørelse for konsekvenserne for Færøerne og Grønland af forfatningstraktaten m.v. af 29. marts i år, som Udenrigsministeriet udarbejdede i samarbejde med Færøerne og Grønland.

Der er en række interessante konklusioner i den redegørelse, og jeg vil fremhæve et par stykker af dem. For det første indebærer forfatningstraktaten ingen ændringer vedrørende anvendelsen af europæisk lovgivning i forhold til Færøerne og Grønland. Og for det andet gælder EU's lovgivning i medfør af de nugældende traktater og den EU-lovgivning, som fremover

vil kunne vedtages efter den nye traktat, ikke for Færøerne og Grønland. Så vidt det juridiske.

Kl. 16.45

Til den anden del af forespørgslen, nemlig om traktaten politisk på nogen måde kommer til at gælde for Færøerne og Grønland, vil jeg sige, at den europæiske integration jo selvfølgelig politisk og økonomisk har betydning for Grønland og Færøerne. Jo mere det europæiske samarbejde bliver styrket, jo vigtigere kan konsekvenserne selvfølgelig blive af at stå uden for.

Færøerne og Grønland har valgt ikke at være omfattet af Danmarks medlemskab af EU. Det var vigtige valg for Færøerne og Grønland, vigtige valg med stor betydning både politisk og økonomisk. Det kan ikke være anderledes.

Jeg har fuld forståelse for, at man på Færøerne og i Grønland vurderer virkningerne af at stå uden for EU. Men det er også meget vigtigt at pointere, at en politisk drøftelse og en politisk stillingtagen til det må ske på Færøerne og i Grønland. Den grundige redegørelse, som Udenrigsministeriet i samarbejde med Færøerne og Grønland har udarbejdet, kan tjene som et faktisk grundlag for diskussionen og en stillingtagen for Færøerne og i Grønland.

Lad mig så til sidst konstatere, at Grønland og Færøerne samlet set har haft fordele af, at Danmark er medlem af EU. Danmark har således arbejdet ihærdigt på, at Færøerne og Grønland i forhandlingerne med EU kan opnå de bedst mulige aftaler inden for bl.a. handel og fiskeri, en støtte, som jeg ved, at også de to landsstyrrer sætter pris på.

Forhandling

Lars-Emil Johansen (SIU):

Århundreders erfaring i fjernstyring og demokratiunderskud, på grund af at store beslutninger med betydning for vor dagligdag og vor fremtid træffes langt væk fra os og uden vores indflydelse, er baggrunden for, at vi i Nordatlanten indførte hjemmestyre i henholdsvis 1948 og 1979, og at Færøerne besluttede at holde sig uden for EU, mens Grønland i første omgang blev slæbt med af et dansk flertal i 1972, men senere efter hjemmestyret fik lejlighed til selv at træffe afgørelser om relationerne til det europæiske samarbejde.

Danmark har gjort mange gode ting for sine tidligere kolonier, herom ingen tvivl, specielt hvad angår de materielle levevilkår, sundheds-

tilstanden og vore folks uddannelsesmæssige standard. Det høster Danmark megen velfortjent respekt og anerkendelse for så vel i vore hjemlande som internationalt.

Politisk og demokratisk har dette smukke skønmaleri fået nogle alvorlige ridser i lakken. Det er således almindeligt kendt, at Danmarks rolle i anvendelse af Grønlands landområde til udenlandsk militær aktivitet er alt andet end anerkendelsesværdigt eller demokratisk. Sikkerhedspolitikken er således en alvorlig torn i øjet på specielt den dansk-grønlandske sameksistens. Netop derfor udgør sikkerhedspolitikken da også en vigtig, måske den vigtigste brik i den grønlandske selvstændighedsbevægelse.

Relationer til EU har Grønland og Færøerne hele tiden kunnet afgøre ved egne beslutninger. Dette er et resultat af et rosværdigt politisk parløb mellem henholdsvis Danmark og Færøerne og mellem Grønland og Danmark, også det høster Danmark megen ros og anerkendelse for.

Denne respekt for og anerkendelse af Danmarks medvirken til at opnå vores landes nugældende relationer til EU må vi endelig ikke sætte over styr. Da risikerer vi nemlig ved en kommende dansk vedtagelse af EU's forfatningstraktat uforvarende at komme til at sætte Grønlands og Færøernes frie forhold til EU over styr.

Kl. 16.50

Grønland og Færøerne har klare interesser i et handels- og forsvarspolitisk samarbejde med EU, men det er lige så klart, at Grønland og Færøerne også fremover selv vil afgøre samarbejdsrelationerne til EU og vilkårene for, hvordan et sådant samarbejde skal finde sted.

Her spiller vore landes århundredlange erfaringer med fjernstyring en afgørende rolle. Vi foretrækker et frit samarbejde frem for assimilation. Vi vælger demokrati frem for fjernstyring. Derfor skal der fra den nordatlantiske gruppe i Folketinget lyde en klar appel til den danske regering: Sørg nu for, at alle sten vendes i denne sag i relation til Nordatlanten og gør det seriøst først og fremmest via en klar blotlægning af EU's forfatningstraktats forventelige virkninger for Grønland og Færøerne.

Vi håber på en afklaring af flere problemstillinger:

Kan det forventes, at der tages hensyn til forskellige ønsker fra færøsk og grønlandsk side inden for ikkeovertagne sagsområder, og hvor Danmark er bundet af EU? I tilfælde af at Danmark har EU-formandskabet, skal Danmark så

forhandle med sig selv f.eks. i hvalfangstspørgsmål? I hvilket omfang må Færøerne og Grønland tilpasse sig den kommende EU asyl- og visumpolitik? Vil en handelsembargo sat i kraft i EU gælde for Grønland og Færøerne?

Skal det grønlandske og færøske territorium stilles til rådighed i tilfælde af krig? Vil en krigserklæring fra EU inddrage Grønland og Færøerne? Kræves der retsret på de såkaldte rigsområder, og er der love, der af den grund sættes i kraft på Færøerne og i Grønland? Hvordan vil færinger og grønlændere stå i forhold til unionsborgerskab? Disse er blot nogle eksempler på de forhold, der trænger til en nærmere redegørelse. Den nordatlantiske gruppe i Folketinget er leveringsdygtig med andre problemstillinger af lignende karakter.

Det er en analyse af sådanne og andre forhold, vi – Lars-Emil Johansen, Kuupik Kleist og Høgni Hoydal – foreslår gennem følgende forslag til vedtagelse her i Folketinget, som vi appellerer til alle demokratisk sindede partier om at tilslutte sig:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget ønsker fuld klarhed over følgerne af EU's forfatningstraktat i forhold til Grønland og Færøerne, pålægges regeringen at iværksætte en uafhængig analyse af, hvilke politiske og økonomiske konsekvenser en vedtagelse af EU's »Traktat om en forfatning for Europa« eller en lignende ændring af det europæiske samarbejde vil have for Grønland og Færøerne.« (Forslag til vedtagelse nr. V 27)

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se *foran*). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Næste ordfører er hr. Kristian Pihl Lorentzen.

Kristian Pihl Lorentzen (V):

I Venstre har vi stor forståelse for, at initiativtagerne til denne forespørgselsdebat ønsker en afdækning af traktatens betydning for Færøerne og Grønland. Men som også hr. Lars-Emil Johansen nævnte, har Udenrigsministeriet udarbejdet en omfattende redegørelse om forfatningstraktatens konsekvenser for Grønland og Færøerne. Redegørelsen blev udarbejdet i et godt samarbejde med repræsentanter for det færøske landsstyre og det grønlandske landsstyre.

re, og i øvrigt er en række ministerier blevet inddraget i udarbejdelsen af redegørelsen.

Redegørelsen behandler Færøernes og Grønlands status i forhold til de gældende traktater, men også i forhold til forfatningstraktaten. Det er min opfattelse, at hver en sten er blevet vendt, og at konklusionerne er prisværdigt klare i denne redegørelse. Af redegørelsen fremgår bl.a. følgende konklusioner:

For det første gælder de nuværende EU-traktater ikke for Færøerne og Grønland, og forfatningstraktaten ændrer intet på Færøernes og Grønlands stilling i forhold til EU. For det andet indebærer forfatningstraktaten ikke ændringer for brugen af europæisk lovgivning i forhold til Færøerne og Grønland. For det tredje berører EU's finansiering ikke Færøerne og Grønland hverken nu eller efter traktatens ikrafttræden.

KL 16.55

Redegørelsen behandler desuden en eventuel senere ophævelse af de fire danske EU-forbehold. Heller ikke en eventuel afskaffelse af de danske forbehold vil medføre ændringer for Færøerne og Grønland. Eksempelvis indebærer det ikke, at Færøerne og Grønland skal tilslutte sig euroen, selv om Danmark måtte vælge at gøre det på et tidspunkt. Men der kan naturligvis indgås en frivillig aftale fra Grønlands og Færøernes side om anvendelse af euroen som valuta, hvis det ønskes af hjemmestyrerne.

Jeg vil også gerne henvise til den igangværende meget positive proces med modernisering af samarbejdsrelationerne mellem Danmark, Færøerne og Grønland. Der er bred enighed om, at denne fornyelse af rigsfællesskabet sker ud fra et ønske på Færøerne og i Grønland om at påtage sig et større ansvar. Venstre er varm fortaler for denne proces, men vi mener ikke, at der er nogen som helst form for disharmoni mellem denne proces og Danmarks tilslutning til EU-traktaten hverken politisk og juridisk.

Sammenfattende anser Venstre, at forfatningstraktatens konsekvenser for Færøerne og Grønland er grundigt belyst, og Venstre kan på denne baggrund ikke støtte det forslag til vedtagelse, som er fremsat af den nordatlantiske gruppe.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Jeg vil gerne bede ordføreren om at blive stående. Der er et par korte bemærkninger. Den første er hr. Høgni Hoydal.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Kristian Pihl Lorentzen var positiv over for, at man ville have disse ting undersøgt, men henviser til den undersøgelse, der allerede foreligger, og siger, at hver en sten er vendt.

Så vil jeg spørge hr. Kristian Pihl Lorentzen: Der står i selve undersøgelsen, som ordføreren refererer til, at der ikke redegøres for andre konsekvenser end de retlige eller for eventuelle videregående virkninger af politisk eller økonomisk art, herunder i forhold til rigsfællesskabet. Hvordan kan hr. Kristian Pihl Lorentzen så være sikker på, at hver sten er vendt i denne sag?

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Det er korrekt, at redegørelsen primært beskæftiger sig med de juridiske og retlige konsekvenser. Men det er jo klart, at der er en række politiske og også økonomiske spørgsmål, som de to hjemmestyrer skal tage stilling til efterfølgende.

EU giver nogle rammer, som Danmark har valgt at tilslutte sig, men det er også således, at vi giver frihed til, at Grønland og Færøerne bestemmer deres egne relationer til EU, og sådan vil det også være i en række politiske og økonomiske spørgsmål, som det er klart at de to hjemmestyrer skal tage stilling til her efterfølgende. Her er det jo dansk politik, og det er der bred enighed om, at give maksimal frihed til Grønland og Færøerne og værne om den frihed.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Tak for svaret, som jeg nu ikke mener var et svar på mit spørgsmål. Altså selve redegørelsen fastslår, at der er mange ting, der ikke er undersøgt. Derfor har vi foreslået en undersøgelse, der præcis tager fat der, hvor denne undersøgelse slap.

Så vil jeg spørge hr. Kristian Pihl Lorentzen for at tage et konkret eksempel: Nu siger hr. Kristian Pihl Lorentzen, at Færøerne og Grønland får frihed til at bestemme selv. Men lad os nu tage hvalfangstområdet, der har stor betydning for Færøerne og Grønland, hvis EU beslutter en fælles politik på hvalfangstområdet, hvilken frihed vil Færøerne og Grønland så have til at have egne meninger i disse spørgsmål? Hr. Kristian Pihl Lorentzen henviser til, at man har lavet ny lovgivning for Færøerne og Grønland, men disse lovgivninger siger jo, at Færøerne og Grønland ikke har selvbestemmelsesret i udenrigsan-

liggende som f.eks. hvalfangstspørgsmål. Hvordan vil man løse det problem? Og hvordan vil man belyse det?

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Der må jeg henvise til det meget nære og tillidsfulde samarbejde, der jo eksisterer mellem Grønland, Færøerne og Danmark. Hvis sådan et spørgsmål kommer på dagsordenen i EU, vil der selvfølgelig foregå en tæt koordination og drøftelse inden. Jeg kan jo ikke stå her og sige på forhånd, hvad konklusionen på sådan en drøftelse bliver. Men fra Venstres side er vi overbeviste om, at der naturligvis sker en god drøftelse inden for rigsfællesskabets rammer af sådan nogle spørgsmål.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Jeg er ikke helt klar over, om der var en markering fra hr. Kuupik Kleist. Var der en markering? Nå, o.k., så siger vi hr. Lars-Emil Johansen, værsgo.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Jeg vil også gerne sige tak til hr. Kristian Pihl Lorentzen for den gode forståelse, som vi jo får masser af her i Folketinget. Det er mere sådan at skabe handling bag den gode forståelse, det somme tider kniber lidt med.

Når hr. Kristian Pihl Lorentzen siger, at hver en sten er vendt i Udenrigsministeriets redegørelse af den 29. marts 2005, hvilket jeg ikke er enig i, vil jeg gerne spørge, om det er mig, der har overset noget i den redegørelse, når jeg ikke finder et spørgsmål som: Vil en handelsembargo sat i kraft af EU gælde for Grønland og Færøerne? Er det spørgsmål efter hr. Kristian Pihl Lorentzens opfattelse besvaret af Udenrigsministeriets redegørelse af 29. marts? Et andet spørgsmål er: Skal det grønlandske og færøske territorium stilles til rådighed i tilfælde af krig?

Kl. 17.00

Det er bare to eksempler på en masse spørgsmål, som ikke besvares i den redegørelse, der bliver henvist til fra hr. Kristian Pihl Lorentzens side. Det ville være interessant at høre hr. Lorentzens syn på det.

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Tak for spørgsmålene. Det er helt klart, at der er en række politiske spørgsmål, som ikke er belyst

i sådan en redegørelse. Anderledes kan det jo ikke være, når vi sætter dygtige embedsfolk til at lave en redegørelse af nogle juridiske, retlige forhold. Det er også klart, at sådanne konkrete spørgsmål, som rejses her, vil bero på en politisk vurdering i det enkelte tilfælde.

Det, der klart konkluderes i redegørelsen, er, at der ingen forskel er på de nugældende traktater i EU og forfatningstraktaten, når den træder i kraft. Der vil ikke være nogen forskel i de to eksempler, som hr. Lars-Emil Johansen her nævner.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Er hr. Kristian Pihl Lorentzen enig i, at det er et spørgsmål af rimelig stor vigtighed, hvorvidt ens land bliver stillet til rådighed for en krig, og hvorvidt ens land bliver omfattet af en handelsembargo, som ens egne politiske organer ikke har medindflydelse på?

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Ja, det er sandelig meget vigtige spørgsmål for et land, men det er jo ikke noget, som EU-forfatningstraktaten beskæftiger sig med. Man kan altså sige, at det er et vigtigt politisk spørgsmål for Grønland, men det er ikke noget, som forfatningstraktaten befatter sig med i øvrigt.

Det er altså et politisk spørgsmål, som må drøftes, og der må jeg henvise til regeringen og det særdeles gode samarbejde, der hersker inden for rigsfællesskabet. Der har jeg tillid til, at der selvfølgelig findes nogle fornuftige løsninger, hvis sådan et spørgsmål måtte opstå, som også vil tilfredsstille vores venner i Grønland og på Færøerne.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Nu nævnte hr. Kristian Pihl Lorentzen selv euroen i sin ordførertale. Jeg synes, at det er umådelig interessant at få det emne frem, så det var jeg glad for at Venstres ordfører gjorde. Det er nemlig specielt, at Danmark, Grønland og Færøerne med kronen har en fælles møntenhed.

Hvordan forestiller hr. Kristian Pihl Lorentzen sig at det skal løses, hvis Danmark en dag, hvad guderne forbyde, indfører euroen og Grønland og Færøerne så ikke ønsker euroen indført? Hvilken møntenhed skal de så have? Hvordan skal det i øvrigt foregå sådan rent

praktisk? Skal seddeltrykkeriet flyttes til Tórshavn, eller hvad havde han tænkt sig?

Kl. 17.05

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Jeg er glad for det spørgsmål, for det er selvfølgelig vigtigt. Det er således, at der i øjeblikket eksisterer et protokollat i forhold til EU, der muliggør, at Grønland og Færøerne, såfremt de måtte ønske det, stadig væk kan have deres egen valuta, og den valuta kan i øvrigt stadig væk forvaltes af Nationalbanken. Det protokollat er stadig væk gældende i forhold til forfatningstraktaten.

Så hvis Danmark tilslutter sig euroen, hvad Venstre stærkt håber vi gør, kan Grønland og Færøerne med andre ord vælge også at tilslutte sig euroen eller vælge fortsat at have deres egen valuta efter en nærmere aftale med Danmark.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Nu stemte vi i 2000 om euroen, hvilket Færøerne og Grønland ikke fik lejlighed til. Det synes jeg var meget underligt, da de var en del af det møntfællesskab, vi havde om kronen. Det var egentlig en afstemning om kronens afskaffelse, og to af elementerne i rigsfællesskabet fik ikke lov til at stemme om det.

Jeg vil stadig væk fastholde, at jeg ikke har fået svar på, hvad der skal ske. Hvordan skal en politisk styring af møntenheden kronen – jeg taler ikke kun sådan rent praktisk om sedler og mønter – fortsætte på Færøerne og i Grønland, efter at Danmark har indført euroen?

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Som jeg sagde før, findes der et protokollat, der slår fast, at den tekniske styring af det fortsat vil kunne ske fra Nationalbanken. Den politiske styring af det vil selvfølgelig igen bero på en nærmere aftale mellem den danske regering og de to landsstyrelser, som måtte ønske sådan en ordening.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Jeg vil gerne vende lidt tilbage til spørgsmålet om hvalfangst, dels fordi det er så illustrativt, dels fordi det er et aktuelt emne, i og med at Folketinget skal fastlægge regeringens mandat i forhold til Den Internationale Hvalfangstkommission.

Den formodentlig kommende traktat beskæftiger sig bl.a. med, at EU på medlemsstaternes vegne vil kunne indtræde i internationale fora og der afgive stemme og tale på vegne af alle medlemsstater.

Hvis nu den ikke utænkelige situation opstår, at EU taler på medlemsstaternes vegne i hvalfangstspørgsmålet, og hvis den ikke utænkelige situation opstår, at EU's holdning og dermed Danmarks holdning er i modstrid med Grønlands og Færøernes holdning, hvordan vil Venstre så stille sig i den situation?

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Det er jo et hypotetisk spørgsmål. Når det kommer op, tager vi konkret stilling til det her i Folketinget. Det er klart, at Danmark, hvis EU har en fælles holdning til hvalspørgsmålet, har mulighed for at tale netop Grønlands og Færøernes sag. Og da vi sidder tæt på hinanden, har vi mulighed for at fremføre gode og saglige argumenter i den forbindelse.

Jeg anser altså det her for at være et hypotetisk spørgsmål, som det er meget svært at belyse ved en yderligere redegørelse. Det er bl.a. derfor, at man ikke kan redegøre for disse politiske spørgsmål på den måde, og Venstre må derfor afvise forslaget om en yderligere redegørelse.

Vi har en fuld belysning af de juridiske og retlige spørgsmål, og de politiske spørgsmål er vi nødt til at tage fra sag til sag med udgangspunkt i det meget nære samarbejde, vi i øvrigt har mellem de tre lande.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Nu havde vi for ganske få måneder siden en situation om netop det her spørgsmål, som ikke gik helt stille af. Jeg mener ikke, at det er rigtigt at betegne sagen som et meget hypotetisk spørgsmål. Rent konkret havde vi i efteråret et problem internt her i Folketinget.

Spørgsmålet vil blive, hvordan Venstre vil stille sig rent loyalitetsmæssigt, såfremt EU's samlede holdning kolliderer med Grønland og Færøernes holdning.

(Kort bemærkning).

Kristian Pihl Lorentzen (V):

Jeg kan ikke stå her og redegøre for Venstres stillingtagen til det. Jeg beklager, jeg var ikke valgt til Folketinget på det pågældende tidspunkt,

men det er klart, at Venstre, næste gang en sådan sag må komme op, vil gå ind og lytte til saglige argumenter for og imod. Vi vil så tage stilling og også strække os meget langt for at tage et vidtgående hensyn til vores venner inden for rigsfællesskabet. Sådan har det været hidtil, og sådan vil det givetvis også være i fremtiden.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Frank Jensen.

Frank Jensen (S):

Jeg vil gerne starte med at takke dagens forespørgere for, at vi får lejlighed til at drøfte dette meget vigtige tema her i Folketingssalen.

Forespørgslen kommer jo, efter at regeringen har afleveret en skriftlig redegørelse om emnet til Folketinget, altså en redegørelse for Færøernes og Grønlands stilling i forhold til den europæiske forfatningstraktat. Denne redegørelse er, som det er nævnt tidligere under debatten, udarbejdet af Udenrigsministeriet i samarbejde med repræsentanter for det færøske landsstyre og for det grønlandske landsstyre og med inddragelse af en række andre danske ministerier.

Dagens debat er en god lejlighed til, at vi får drøftet den redegørelse også her i Folketinget. Jeg vil gerne på Socialdemokratiets vegne sige, at det er en prisværdig klar og præcist formulert redegørelse, vi har fået her i Tinget den 29. marts i år.

Konklusionerne er klare. Vi har i Socialdemokratiet hæftet os ved følgende konklusioner:

For det første, at forfatningstraktaten ikke indebærer nogen ændringer i Færøernes og Grønlands stilling i forhold til EU.

For det andet, at forfatningstraktaten ikke indebærer nogen ændringer vedrørende anvendelsen af europæisk lovgivning i forhold til Færøerne og Grønland.

For det tredje, at forfatningstraktatens bestemmelser om, at Unionen fremover udgør en juridisk person, på længere sigt kan give mulighed for, at Grønland og Færøerne kan opnå medlemskab af visse internationale organisationer. Dette synspunkt har også været draget frem under vores seneste forhandlinger her i Folketinget om en skærpet placering af egenbestemmelse også på den internationale arena for de to hjemmestyreområder.

For det fjerde, at EU's finansiering heller ikke i fremtiden vil berøre Grønland og Færøerne.

Så vidt de meget præcise konklusioner i redegørelsen. I Socialdemokratiet er vi også enige i den samlede konklusion, som regeringen kommer frem til for Færøernes vedkommende:

Da forfatningstraktaten ikke gælder for Færøerne og ikke indeholder ændrede bestemmelser vedrørende Færøerne, ændrer forfatningstraktaten ikke Færøernes stilling i forhold til EU.

Det er meget klar tale, og den samme konklusion kan gøres for Grønlands vedkommende: Forfatningstraktaten indebærer ingen ændringer i Grønlands stilling i forhold til EU.

kl. 17.10

Vi ved godt, at baggrunden for at komme frem til disse konklusioner er forskellig. Det skyldes den historiske omstændighed, at Færøerne valgte at stå uden for Danmarks EF-medlemskab i 1973, og at Grønland med virkning fra 1985 valgte at udtræde af EF-samarbejdet, men samtidig at opnå status som oversøisk land og territorium.

Redegørelsen indeholder en god oversigt over EU's nuværende retsinstrumenter og gør nøje rede for, hvordan disse instrumenter har indvirkning på rigsfællesskabet. Tilsvarende beskrives forfatningstraktatens nye retsinstrumenter.

Samlet konkluderer man i rapporten, at forenklingen af de retlige instrumenter, der indføres med forfatningstraktaten, ikke vil bevirke, at Grønland og Færøerne bliver anderledes stillet end under det nuværende samarbejde. Det vil sige, at EU-lovgivning fortsat alene vil gælde for Danmark og ikke for Grønland og Færøerne.

I Socialdemokratiet er vi tilfredse med regeringens meget klare konklusioner.

Dagens forespørgsel drejer sig ikke kun om jura, men også om politik. De valg, Færøerne og Grønland har truffet i forhold til EU, har naturligvis politiske og økonomiske konsekvenser. De forandres løbende, efterhånden som den europæiske integration intensiveres.

I Socialdemokratiet er vi klart af den opfattelse, at det først og fremmest tilkommer Færøerne og Grønland *selv* at vurdere fordele og ulemper ved den nuværende relation mellem Færøerne og EU samt den nuværende relation mellem Grønland og EU.

Regeringens redegørelse giver ikke svar på disse store spørgsmål. Det ville også være et helt forkert signal at give, hvis den danske regering kastede sig over sådanne analyser. Dertil kommer, at det tilkommer Grønland og Færøerne

selv at stå for sådanne analyser og give de konkrete svar til deres befolkninger.

Ser Landstinget i Grønland og Lagtinget på Færøerne i fremtiden et behov for, at der foretages sådanne analyser, er vi fra Socialdemokratiets side naturligvis indstillet på at medvirke, såfremt Danmark har ekspertise, der kan bidrage til at kaste lys over de spørgsmål, som måtte rejse sig i henholdsvis Grønlands Landsting og Lagtinget på Færøerne.

(Kort bemærkning).

Hogni Hoydal (TF):

Jeg må sige, at jeg undrer mig lidt over hr. Frank Jensens ordførertale her. At traktaten ikke gælder for Færøerne og kun i et vist omfang for Grønland vidste vi jo i forvejen. Jeg vil gerne spørge: Hvad er begrundelsen for, at Socialdemokratiet kan sige, at en redegørelse på 20 sider, der kun belyser de retlige aspekter, er nok til at vurdere så stor en sag?

Jeg står her med selve rapporten, og den er på 20 sider. Jeg har sat 16 gule sedler ind, hvor der er forbehold, hvor man siger, at det ikke kan siges med sikkerhed, at det muligvis kan antages, og det kun vil få indflydelse i få tilfælde. Der er altså mindst 16 usikkerhedsmomenter, der nævnes i selve rapporten.

Jeg kan ikke helt forstå, hvorfor man, hvis man er sikker på, at dette ikke er noget problem, ikke vil have det undersøgt videre? Hvad er bagdelen ved oplysning? Er Socialdemokratiet ikke et parti, der altid vil oplysningen, også for oplysningens skyld?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg må sige, at det er en fantastisk præcis og klar redegørelse, vi har fået. Den giver de svar, som vi har behov for, når det drejer sig om at sikre, at rigsfællesskabet kan fortsætte i respekt for de beslutninger, der er truffet i Grønland og på Færøerne i forbindelse med både 1972-beslutningen for Færøernes vedkommende om ikke at træde ind i EF og beslutningen for Grønlands vedkommende om at træde ud af EF-samarbejdet i 1985. Redegørelsen giver en beskrivelse af, at det fuldt ud kan respekteres også ved en gennemførelse af en forfatningstraktat for Europa.

Så er der de spørgsmål, som rejses i forbindelse med det forslag til vedtagelse, som forespørgerne har fremsat her i dag. Der er det i Socialdemokratiet vores klare synspunkt, at Folketinget,

hvis det skal ind og gennemføre en analyse – en såkaldt uafhængig undersøgelse af de politiske forhold for Grønlands og Færøernes placering med en udvikling af det europæiske fællesskab – skal tage sit afsæt i en beslutning i det grønlandske Landsting og det færøske Lagting.

Det er ikke en beslutning, der skal tage sit afsæt her i Folketinget. Det ville være utidigt, mener jeg, at Folketinget træffer beslutning om, at vi her skal sætte en analyse i gang af politiske konsekvenser for Grønland og Færøerne, også af økonomiske forhold. Det er slet ikke i tråd med den udvikling af hjemmestyreformen, som vi er godt i gang med her i Folketinget.

Kl. 17.15

Jeg mener, at det er et politisk ærinde. Det er jo fuldstændig åbent for alle politikere her i Folketinget, at man kan gå et politisk ærinde i forhold til udviklingen af Europa. Men når det drejer sig om de to hjemmestyreområders politiske og økonomiske konsekvenser, tager det sit afsæt i de to respektive landes parlamenter.

(Kort bemærkning).

Hogni Hoydal (TF):

Jeg må desværre sige, at jeg blev endnu mere skuffet over dette svar. Som hr. Lars-Emil Johansen redegjorde for, er der i den færøske og den grønlandske regering enighed om, at man ønsker en sådan analyse.

Man har jo altid sagt, at I får det, I beder om, men i dette tilfælde siger man nej. Det er jo ikke det færøske Lagting og det grønlandske Landsting, der har besluttet at tilslutte sig en forfatningstraktat. Det er Danmark og det danske Folketing, der behandler denne sag. Derfor er det selvfølgelig også Folketinget og de danske myndigheder, der må have pligt til at udrede alle de konsekvenser, som en mulig dansk beslutning om forfatningstraktaten får for Færøerne og Grønland. Jeg forstår slet ikke det synspunkt, hr. Frank Jensen fremfører.

Jeg vil så benytte lejligheden til at stille hr. Frank Jensen, som jo er forhenværende justitsminister, et simpelt spørgsmål, som vi ikke har fået belyst: Vil retsenheden på de områder, som Danmark stadig væk administrerer på vegne af Færøerne – den retsenhed, der nævnes i EU – også komme til at gælde for Færøerne og Grønland? Det er et meget enkelt spørgsmål.

Det næste spørgsmål er: Vil f.eks. fælles asyl- og visumpolitik gælde for Færøerne og Grønland? Det har vi ikke fået svar på.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Nu er der i redegørelsen også en beskrivelse af konsekvenserne af de danske undtagelser. Et af de områder, som hr. Høgni Hoydal nu nævner, er netop asyl- og immigrationsområdet, hvor Danmark har forbehold. Det har vi også på udenrigs- og sikkerhedspolitikken, og det har vi for så vidt angår den fælleseuropæiske mønt. Der er en udførlig beskrivelse af konsekvenserne af de danske forbehold, så jeg forstår ikke behovet for at sætte en yderligere analyse i gang på netop det felt.

Det er klart, at der, hvis de danske forbehold ophæves, i forbindelse med sådan en folkeafstemning om de spørgsmål vil blive rejst spørgsmål om konsekvenserne for Grønland og Færøerne. Det var der i forbindelse med den danske folkeafstemning om tilslutning til euroen. I de redegørelser, vi fik i Folketinget, indgik der også stillingen for Grønland og Færøerne.

Og, som det er beskrevet af den tidligere ordfører fra Venstre, ligger der muligheden for, at Grønland og Færøerne her kan fortsætte med en særlig møntenhed, det kan være kronen, eller man – det fremgår også af redegørelsen her – kan også tilslutte sig at få euroen som gangbar mønt for Grønland og Færøerne.

Jeg synes, at det er reelt at rejse en række af de spørgsmål, som de tre forespørgere har gjort det her i dag, også til os som ordførere, men mange af spørgsmålene er spørgsmål, man kan rejse i folketingsarbejdet enten i Færøudvalget eller Grønlandsudvalget og der få kastet lys over dem.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Jeg kan forstå, at hr. Frank Jensen tilslutter sig Venstres ordførers opfattelse af, at alt er belyst i det materiale, der foreligger.

Jeg vil gerne lige have lov til at sige et par ord om baggrunden for vores ønske om, at denne forfatning ikke ødelægger noget, vi allerede har opnået.

Grønland har været omfattet af et statsborgerskab indeholdt i en forfatning, som det grønlandske folk ikke har taget stilling til. Nu vil vi for alt i verden undgå, at vi igen bliver omfattet af en forfatning, som vi ikke har taget stilling til.

Man kan måske sige, at man i 1953 ikke tog eskimoerne oppe i Nordatlanten så højtideligt. Jeg håber ikke, at det er den samme holdning, der gør sig gældende her i 2005, altså på mind-

ste måde, så man kan risikere, at Grønland og Færøerne bliver omfattet af en traktat, som Danmark alene er på vej til at tilslutte sig.

Er det et standpunkt, som er fremmed for Socialdemokraterne? Kan Socialdemokraterne f.eks. over for mig oplyse om grønlanderes og færingers status i forhold til unionsborgerskab? Er vi på vej til at blive EU-borgere, selv om vi står uden for EU? Skal vi bruge EU-pas? Er disse sten blevet vendt i den redegørelse af 29. marts? Jeg ser dem ikke. Ser hr. Frank Jensen dem?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Nu lå der mange spørgsmål i det, hr. Lars-Emil Johansen sagde, og tiden tillader ikke at gå i dybden med dem.

Det helt afgørende for Socialdemokratiet er, at der med en dansk tilslutning til den nye traktat, forfatningstraktaten for Europa, ikke ændres på Grønlands og Færøernes stilling til EU. Den er fuldstændig videreført, som de er under den nuværende traktat i det europæiske samarbejde. Der ændres ikke ved den.

Kl. 17.20

Så stiller hr. Lars-Emil Johansen det meget præcise spørgsmål om statsborgerskab. Der ved hr. Lars-Emil Johansen jo godt, at her har Danmark også et forbehold. Her er det klart defineret, at det europæiske statsborgerskab ikke erstatter det danske statsborgerskab. Det er endda skrevet ind i forbindelse med Amsterdamtraktaten. Så på det felt kan man også få kastet fuldstændig lys over det spørgsmål, som hr. Lars-Emil Johansen stiller.

Sådan som jeg forstår dette forslag til vedtagelse, går det ud på, at der også skal laves en såkaldt uafhængig analyse af politiske konsekvenser i forhold til Grønland og Færøerne. Det mener jeg er en debat, der må tage sit afsæt i det grønlandske Landsting og det færøske Lagting og ikke med en vedtagelse i det danske Folketing. Det er jo i høj grad at blande sig i rene interne forhold om de beslutninger, der er taget helt tilbage i 1972 for Færøernes vedkommende og i 1985 for Grønlands vedkommende. Derfor mener jeg, at debatten må have sit afsæt deroppe.

Kommer der så et ønske fra landsstyrrerne om, at man i forbindelse med forhandlinger med regeringen siger, at nu vil vi gerne have lavet sådan en analyse, er jeg da sikker på, at regeringen vil være imødekommende over for at drøfte det. Nu har man lavet den her juridiske

analyse, og den har de to landsstyryer været involveret i. Jeg ser altså ikke noget behov for en vedtagelse her i Folketinget, der går videre.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Hr. Frank Jensen ved jo lige så godt som jeg, at det, vi taler om, er politiske konsekvenser af en beslutning, der træffes i Danmark. Politiske konsekvenser i Grønland og på Færøerne kan vi jo ikke bare gå i gang med at analysere af os selv. Der er vel i øvrigt ikke noget til hinder for i rigsfællesskabets navn, at noget sådant kunne gøres i fællesskab.

Jeg står i den situation, at jeg har talt med landsstyrelederne på Færøerne og i Grønland i forbindelse med denne forespørgsel. Begge, både lagmanden og landsstyreformanden, har givet udtryk for, at de fuldt ud står bag den forespørgsel, vi har stillet.

Ændrer det noget for Socialdemokraternes holdning, at der i Grønland og på Færøerne er en offentlig opbakning af vores forespørgsel?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Nu siger hr. Lars-Emil Johansen, at der er en opbakning fra landsstyreformanden og lagmanden til forespørgslen. Vi ved jo ikke, om det også er en tilslutning til vedtagelsen om, at vi her i Folketinget skal sætte en uafhængig analyse i gang.

Er det en tilslutning til, at vi her i dag skal stemme for, at den danske regering skal sætte en undersøgelse i gang? Hvem skal forestå den undersøgelse? Jeg synes, at der er en lang række spørgsmål, som fortjener at blive drøftet mellem den færøske lagmand, den grønlandske landsstyreformand og regeringen, og det samme gælder den redegørelse, vi drøfter i dag.

Vi vil da ikke i Socialdemokratiet afvise, at der kan foretages yderligere analyser. Det har jeg tilkendegivet i min ordførertale her i dag. Er der det behov, må det rejses over for regeringen. Jeg synes, at det er der, man starter. Den her redegørelse svarer på det ene spørgsmål, som er rejst i vedtagelsen, nemlig det juridiske spørgsmål. Den giver svar på det. Er der yderligere supplerende spørgsmål, som forespørgeren ikke finder at få dækket ind her, er jeg sikker på, at regeringen vil besvare dem i form af skriftlige spørgsmål til regeringen enten i udvalgene eller i § 20-spørgsmål.

Jeg synes simpelt hen ikke, at sagen er belyst nok til at lave en så bred vedtagelse i dag, at vi her skulle stemme for en vedtagelse, der pålægger regeringen at foretage analyser af de politiske konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Nu går jeg selvfølgelig ud fra, at også Socialdemokraterne og inklusive hr. Frank Jensen går ind for, at de sager, man skal tage beslutning om, bliver belyst så grundigt som muligt, før man træffer en beslutning.

Nu synes jeg, at både forespørgslen her og forslaget til vedtagelse er temmelig uskyldige. Det er jo ikke noget, der vælter noget som helst. Jeg vil kun sige, at der for det danske samfunds vedkommende, altså for Danmark isoleret, jo er udgivet meget. Jeg har taget lidt med fra min reel, der handler om både jura, politik, økonomi, etiske begreber, værdier i det nuværende Europa osv., og det virker, som om stort set alle sten er vendt. For hele rigets vedkommende er der udgivet det her hæfte på 20 sider.

Kl. 17.25

Mener hr. Frank Jensen stadig væk, at det er et fyldestgørende beslutningsgrundlag? Mener hr. Frank Jensen ikke, at vi burde se på alle aspekter, før vi går ind i en egentlig beslutningsfase omkring det her?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Nu går jeg ud fra, at hr. Kuupik Kleist er enig med mig i, at der, når Danmark vil være omfattet af en ny forfatningstraktat, er god grund til at gennemanalysere alle konsekvenserne. Da Grønland og Færøerne overhovedet ikke er omfattet af forfatningstraktaten, er der en lang række spørgsmål, man kan undlade.

Det helt afgørende – som jeg også forstod det i forbindelse med de henvendelser, der har været til statsministeren i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen af 29. marts i år – var at kaste lys over, om der kunne være en total respekt for Grønlands og Færøernes retsstilling i forhold det europæiske samarbejde. Det er efter vores bedste opfattelse fuldt ud belyst i en meget præcis redegørelse. At den er kortfattet gør jo kun sagen bedre for os. Så er der en sandsynlighed for, at alle har mulighed for at læse den og gøre sig bekendt med konklusionerne, som efter min bedste opfattelse er meget præcist beskrevet.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Er der flere korte bemærkninger fra hr. Kuupik Kleist? Nej, det er der ikke, så siger vi tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Søren Espersen.

Søren Espersen (DF):

Vi finder, at det er en meget relevant debat, der her er rejst. Fra Dansk Folkepartis side skal der lyde en tak til hr. Høgni Hoydal, hr. Kuupik Kleist og hr. Lars-Emil Johansen, som har taget initiativet.

Der er nemlig ingen tvivl om, at regeringen, når det gælder unionsdrømmene, har et kæmpeproblem med netop det, vi snakker om her: rigsfællesskabet mellem Danmark, Grønland og Færøerne.

Mange husker måske debatten fra år 2000, hvor man var parat til at skrotte den danske krone. Den danske krone, som jo er et fælleseje mellem Danmark, Færøerne og Grønland, var man parat til ensidigt herneldefra at afskaffe til fordel for euroen. Grønlandere og færinger blev ikke engang spurgt, men det var også deres krone. Man stemte om, hvorvidt kronen skulle bevares eller ej, og grønlandere og færinger blev ikke spurgt.

Selv om kronen altså er et fællesprojekt og fælleseje, var det i bedste kolonistil kun danskerne, der fik lov til at stemme om sagen. Færøerne og Grønland, som jo havde sagt nej til at være med i EU-staten, kunne så bare stå og glo på sidelinjen og vente og håbe på, at det danske folk bevarede kronen, hvad gudskelov skete.

Jeg har ofte spekuleret på, hvad der mon ville være sket, hvis danskerne havde valgt euroen, og jeg mener, at der tegner sig nogle groteske billeder af det. Ville man få en fælles færøsk-grønlandsk valuta, en fælles færøsk-grønlandsk krone? Hvem skulle styre den politisk?

Jeg kan huske, at vi på det tidspunkt spurgte daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen om det. Jeg kan også huske, at hans svar var et goddag mand økseskaft-svar. Han anede selvfølgelig ikke, hvad han skulle svare. I det her intetsvar, han kom med, sluttede han af med at sige, at euroen ikke ville få nogen betydning for Grønland og Færøerne.

Nu kommer så EU-forfatningen, og med god grund er grønlandere og færinger igen forurolet. Igen bliver de nu beroliget af en ny statsminister, som ligesom sin forgænger forsikrer, at det ingen betydning får for Grønland og Færøer-

ne, selv om enhver da kan fatte, at det politisk får enorm betydning for Grønland og Færøerne.

Ligesom det også var situationen i forbindelse med kroneafstemningen, føler man sig igen tilsidesat i Nordatlanten. Hvad bliver deres skæbne? Hvad er fremtiden, når rigsfællesskabets fælleslov, Danmarks Riges Grundlov, kommer i anden række?

Derfor spørger de med denne debat: Hvordan vil regeringen sikre, at forfatningen hverken juridisk eller politisk kommer til at gælde for Grønland og Færøerne? Det er et relevant spørgsmål fra to nationer, som ikke er medlem af EU, og som forståeligt nok heller ikke har nogen planer om at blive det.

Som tilfældet var med den daværende statsminister, har vores nuværende statsminister heller ikke, synes jeg, givet et overbevisende svar. Regeringen har i virkeligheden dels ingen anelse om, hvorledes Danmarks Riges Grundlov vil stå efter en vedtagelse, dels ikke noget som helst begreb om, hvad der skal ske med rigsfællesskabet, hvis EU-forfatningen vedtages.

Hvis man samtidig – og det er endnu værre – som regeringen også har planer om, afskaffer de fire danske forbehold, herunder altså afskaffer rigsfællesskabets fælles møntenhed, som jeg har nævnt.

Et yderligere interessant eksempel: Hvis danske soldater skal under EU-kommando, hvordan står en færinger eller en grønlander i dansk uniform i den situation? Altså at skulle underkaste sig en kommando fra en union, man ikke selv er medlem af? Bare vent, rigsfællesskabet får masser af den slags i mine øjne groteske problemer at skulle forholde sig til, hvis EU-forfatningen bliver vedtaget og de fire danske forbehold afskaffet.

Kl. 17.30

Derfor er det ikke seriøst, når statsministeren affærdiger forespørgslens relevante spørgsmål ved bare at forsikre, at det hele er uden betydning. Det er ikke seriøst, mener jeg, og det er ikke anstændigt over for Grønland og Færøerne.

Med hensyn til forslaget til vedtagelse af hr. Høgni Hoydal, hr. Kuupik Kleist og hr. Lars-Emil Johansen kan jeg tilkendegive, at Dansk Folkeparti varmt kan støtte forslaget til vedtagelse.

Formanden:

Tak til hr. Søren Espersen. Næste ordfører er fru Helle Sjelle.

Helle Sjelle (KF):

Som det allerede er fremgået af statsministerens tale, er den juridiske del af det stillede spørgsmål ret enkel. Der bør således ikke være nogen tvivl om, at forfatningstraktaten ikke har nogen juridisk bindende virkning for Færøerne og for Grønland, kun hvad angår Grønlands status som oversøisk område i forhold til EU.

Den politiske del af spørgsmålet er naturligvis langt mere kompleks. Især det økonomiske samarbejde inden for EU har selvfølgelig en betydning for Færøerne og Grønland, akkurat som EU har betydning for andre ikkemedlemslande. Ingen økonomier fungerer uafhængigt af hinanden, og samhandelen mellem EU og tredjelande er heldigvis stor.

I Det Konservative Folkeparti er vi af den opfattelse, at Færøerne og Grønland har haft fordel af, at Danmark er medlem af EU, også selv om de to nordatlantiske medlemmer af rigsfællesskabet selv har valgt at stå udenfor.

Det er imidlertid også meget vigtigt for os at pointere, at det må være befolkningerne på Færøerne og Grønland, der selv bestemmer, om de vil have en tættere eller mere direkte tilknytning til EU end den, der følger af Danmarks medlemskab. Det er helt i tråd med den stadig øgede selvbestemmelse, som de to forhåbentlig er ved at opnå inden for rigsfællesskabet.

Da der bl.a. allerede i marts måned er udarbejdet en redegørelse for konsekvenserne for Færøerne og Grønland, kan Det Konservative Folkeparti ikke støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil gerne spørge fru Helle Sjelle, om hun er enig i de konklusioner, der står i den redegørelse, som er udarbejdet af Udenrigsministeriet, nemlig at der er en lang række spørgsmål, som ikke er belyst. Jeg har nævnt det før: Der er mindst 16 forbehold, hvor der står, at der er nogle ting, som man ikke kan belyse.

Er fru Helle Sjelle også enig i de konklusioner i rapporten, altså at der er nogle ting, som slet ikke er belyst?

Så vil jeg gerne spørge fru Helle Sjelle, om hun kan følge denne tankegang set fra et færøsk og et grønlandsk synspunkt: Hvis vi forestiller os, sådan som Danmark ser det, at Danmark er et rigsfællesskab, hvor der i hvert fald er fire søjler, som er fælles, ligesom hvis to mennesker bor under samme tag, hvordan kan det så ikke få indflydelse på den ene part, hvis disse fire søjler,

der er fælles, flyttes under myndigheden til en anden part? Det er jo ikke de områder, hvor vi selv har overtaget, der er problemet, men de områder, hvor man fra dansk side stadig væk fastholder, at der er fælles politik.

Så kan jeg igen stille det klassiske spørgsmål: Hvad vil man gøre, hvis Danmark har formandskabet i EU, og EU beslutter, at der skal indtages en fælles holdning til hvalfangstpolitik? Vil man så gå imod de færøske ønsker?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Det er jo allerede blevet slået fast herfra, at forfatningstraktaten ikke kommer til at gælde for Færøerne og Grønland. Den kommer heller ikke til at gælde, hvis Danmark på et tidspunkt skulle ophæve de fire forbehold. Det er ganske klart, og det er det, der er udgangspunktet. Hvis Færøerne og Grønland ønsker at deltage i EU-samarbejdet, er det op til Færøerne og Grønland selv. Men selvfølgelig kan man ikke udelukke, at det som for alle andre tredjeverdenslande uden for EU selvfølgelig også har en betydning, at Færøerne og Grønland står uden for, selvfølgelig har det det. Men det er i sidste ende op til Færøerne og Grønland selv at beslutte, om de ønsker at være en del af samarbejdet eller ej.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Tak for svaret, men jeg tror ikke helt, at vi tænker i de samme baner.

Det er jo rigtigt nok, at på områder, som vi selv administrerer, kan Danmark gå ind i EU, mens vi står udenfor. Men her taler vi altså om områder, som Danmark administrerer på vegne af os.

Nu nævnte jeg hvalfangstspørgsmålet. Jeg kan stille et andet spørgsmål. Lad os forestille os, at EU laver en handelsembargo imod Island eller Norge på grund af hvalfangstspørgsmålet. Vil Færøerne og Grønland så f.eks. være omfattet af den embargo? Det ville jo have enorm økonomisk betydning for os. Det er simple spørgsmål, som ikke er belyst i rapporten.

Kl. 17.35

Så vi taler om områder, hvor Danmark stædigt og stadig fastholder, at udenrigspolitikken er dansk, den er ikke færøsk og grønlandsk. Når man så integrerer den i EU, vil det selvfølgelig også få indflydelse på vores udenrigspolitik, som Danmark administrerer.

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jamen hvis EU skulle vedtage en embargo af den ene eller af den anden art, så omfatter den ikke Grønland og Færøerne. Men det er da klart, at sker det i FN-regi, er det en anden sag.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Nu har euroen været nævnt et par gange. Vi har talt om, at Grønland og Færøerne i 2000 ikke fik lejlighed til at stemme om afskaffelsen af deres egen valuta.

Det, jeg egentlig vil spørge fru Helle Sjelle om, er: Hvis det nu igen skulle komme til en ny afstemning eventuelt om afskaffelse af de fire forbehold, vil De Konservative så være med til, at den del af afstemningen også skal foregå på Grønland og Færøerne, altså hvis vi igen skal stemme om afskaffelsen af vores fælles valuta med Grønland og Færøerne?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Nu synes jeg faktisk, at man skulle tage at drage de konsekvenser, som man nu bør drage af, at man faktisk ikke er med i EU. Eftersom Grønland og Færøerne ikke er fuldgældige medlemmer af EU, er der heller ikke nogen grund til, at Færøerne og Grønland stemmer om euroen.

Det, der er vigtigt at holde fast i her, er faktisk, at Færøerne og Grønland har mulighed for stadig væk at have deres egen mønt, selv om vi i Danmark skulle vedtage, at vi gerne vil have euroen. Det synes jeg er det relevante i forhold til Grønland og Færøerne. Endnu en gang: Færøerne og Grønland bestemmer selv, om de ønsker at være en del af EU-samarbejdet eller ej.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Er det ikke korrekt, at samtidig med at man stemmer for indførelse af euroen, stemmer man også om afskaffelsen af en fælles valuta, der eksisterer i rigsfællesskabet? Er det ikke korrekt, at i det øjeblik, vi stemmer om euroen, stemmer vi også om afskaffelsen af det fælles projekt? Er det ikke korrekt?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Det, der er vigtigt at slå fast her, er, at selv om vi er medlem af EU, har vi stadig væk et rigsfællesskab med Færøerne og Grønland. Det synes jeg

er meget væsentligt i den her sammenhæng. Det, der er væsentligt, er, at vi godt kan indføre euroen, samtidig med at Færøerne og Grønland bevarer deres mønt.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg synes, at det bliver temmelig monotont at høre på den ene ordfører efter den anden, der bare helt bevidstløst gentager: Færøerne og Grønland er ikke omfattet af Unionen. Jamen det er da gået op for os. Det er jo ikke det, vi diskuterer.

Spørgsmålet er, hvad der sker i det øjeblik, Danmark bliver omfattet af forfatningen. Det er det, der er problemet i forhold til rigsfællesskabet. Det er problemet med hensyn til udenrigspolitikken; det er problemet med hensyn til en eventuel fælles mønt, hvor det i begge tilfælde er Danmark, der er det repræsentative og styrende land i rigsfællesskabet.

Må jeg spørge fru Helle Sjelle, om hun kan forestille sig en amerikansk delstat, der havde rigsfællesskab med nogle øer i nærheden af Amerika, som ikke var omfattet af den amerikanske forfatning? Kan fru Helle Sjelle vride hjernen så meget, at hun kan forestille sig det?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg kan vride hjernen tilstrækkelig meget til, at det her handler om EU; det handler ikke om USA. Og EU er ikke at sammenligne med USA i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Nu er der grænser for, hvor bogstaveligt man skal tage analogier. Man skal høre dem som analogier.

Det, jeg taler om, er, at Europa muligvis får en fælles forfatning, hvis Europa får den. Nu ser det ud til, at det heldigvis ikke sker, men vi taler hypotetisk om det: Hvis Europa får en fælles forfatning. Så svarer det i sig selv til, at USA har en fælles forfatning.

Der spørger jeg så fru Helle Sjelle – det er et tankeeksperiment, naturligvis: Kan fru Helle Sjelle så forestille sig en medlemsstat i en føderal stat underlagt en fælles forfatning, hvor én medlemsstat har rigsfællesskab med nogle andre, der ikke er omfattet af forfatningen? Det er svært for almindelig sund logik overhovedet at se, hvordan det skulle kunne lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Det er vigtigt at slå fast, at det, at vi vedtager forfatningstraktaten her i Danmark til september, ikke har noget at gøre med forholdene i USA. Det her er EU, vi diskuterer, og EU er altså ikke det samme som USA.

Kl. 17.40

Vi har stadig væk, selv om vi vedtager forfatningstraktaten – hvilket vi forhåbentlig gør i september måned – et rigsfællesskab med Færøerne og Grønland.

Formanden:

Tak til fru Helle Sjelle. Så er det fru Marianne Jelved som ordfører.

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil også gerne kvittere over for vores kolleger i Folketinget fra den nordatlantiske gruppe for deres forespørgsel. Jeg synes, det er vigtigt at få afklaret de spørgsmål, der er forbundet med forfatningstraktaten og Grønland og Færøerne. Derfor vil jeg også gerne kvittere over for regeringen for den udmærkede redegørelse, som er afleveret til Folketinget, og som jeg har læst grundigt. Den er meget koncentreret, men ganske interessant og for så vidt ikke overraskende, fordi forfatningstraktaten jo i sig selv ikke ændrer på de grundlæggende forhold, der er i Unionen på nuværende tidspunkt.

Derfor har jeg også noteret mig, som andre ordførere har tilkendegivet her fra talerstolen i dag, at forfatningstraktaten ikke finder anvendelse på Færøerne. Der er overhovedet ikke ændret noget i forhold til den nugældende retstilstand, og traktaten indebærer heller ingen ændringer i Grønlands stilling i forhold til EU. Der vil altså heller ikke blive nogen ændringer i forhold til den stilling, som Grønland kender i dag.

Jeg er fuldstændig på det rene med, at så taler vi om det juridiske, det retlige, og det, der så interesserer i forespørgselsdebatten og i forslaget til vedtagelse, som den nordatlantiske gruppe har fremsat til behandling her i forbindelse med forespørgslen, er, at der tales om analyse af de politiske og økonomiske følger. Det er selvfølgelig noget andet end de retlige. Men jeg vil bare gerne understrege, inden jeg går over til de politiske og økonomiske, at der ingen ændringer er i den retlige stilling for Færøerne henholdsvis Grønland i forhold til det, der er kendt i dag.

Så er der de politiske og økonomiske følger. Jeg vil sige om de politiske, at der jo ingen som

helst tvivl er om, og det tror jeg er meget, meget klart for alle, der følger med i den danske debat for tiden, og man kan også gå til andre EU-landes debatter for tiden, at hr. Søren Espersen og jeg har fuldstændig forskellige vurderinger af de politiske konsekvenser af forfatningstraktaten.

Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre opfatter de politiske konsekvenser fuldkommen forskelligt. Det har jeg spekuleret en del over det sidste par døgn, da det gik op for mig, at jeg fik lov at tage ordførerskabet for den her forespørgsel.

Hvordan skulle man bære sig ad med at efterkomme det ønske, som den nordatlantiske gruppe fremsætter, om at få en uafhængig analyse af de politiske konsekvenser? Jeg vil faktisk bede om – hvis det er muligt – at få svar på, hvad en uafhængig analyse af de politiske konsekvenser er for noget.

Kan en politisk vurdering være uafhængig? Mit svar må være nej, det kan den ikke. Så jeg har meget svært ved at bidrage til at efterkomme et sådant ønske fra den nordatlantiske gruppe. Derfor må jeg henvise til at sige, at det må være de grønlandske myndigheder og politiske systemer og de færøske ditto, der vurderer de politiske konsekvenser.

Omkring de økonomiske vurderinger mener jeg, at det er meget vanskeligt at se, at der overhovedet skulle være nogen som helst ændringer i de økonomiske forhold. Jeg er enig i det, som bl.a. fru Helle Sjelle sagde i sit ordførerindlæg, at der er fordele ved EU-samarbejdet, det indre marked osv., som økonomisk smitter af på alle medlemslandene og dermed jo også i en eller anden forstand på Færøerne og Grønland. Men det er for subtilt til at kunne diskutere i den her sammenhæng, for det er heller ikke det, der menes med spørgsmålet, sådan som jeg oplever det.

Jeg må sige, at det er meget vanskeligt for mig bare antydningvis at se, hvor de økonomiske konsekvenser skulle være henne. Derfor kan Det Radikale Venstre heller ikke stemme for det, selv om vi jo traditionelt er meget åbne over for rigsfællesskabets medlemmer, altså Grønlands og Færøernes ønsker, og for at imødekomme dem så langt, som det overhovedet kan lade sig gøre. Jeg må beklage, at det her er svært for os at støtte op omkring forslaget til vedtagelse, for vi mener ikke, at det giver mening at bede en uafhængig instans vurdere de politiske og økonomiske konsekvenser, alene af den grund at det af redegørelsen fremgår – det er vi enige i, for vi

har læst den grundigt – at forfatningstraktaten ingen ændringer skaber i forhold til den nuværende tilstand på Færøerne, henholdsvis i Grønland.

Kl. 17.45

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Først vil jeg takke fru Marianne Jelved for at deltage i debatten og også komme ind på den politiske vurdering, som er vigtig. Jeg er selvfølgelig enig med fru Marianne Jelved i, at man ikke kan foretage uafhængige eller uvildige politiske vurderinger. Men det, vi taler om her, er altså vurderinger, der er uafhængige af regeringen og de to landsstyrrer, altså en uafhængig instans, der kan vurdere nogle politiske konsekvenser og scenarier med hensyn til den videre unionsudvikling.

Så undrer jeg mig lidt over det, for jeg ved jo, at De Radikale, som jeg har meget stor respekt for, netop er tilhængere af, at man får alle sager belyst, når man træffer en demokratisk afgørelse. I dette tilfælde træffer Danmark altså en demokratisk afgørelse, som uden tvivl vil få indflydelse på Færøerne og Grønland.

Så kan jeg jo følge med i den danske debat, hvor jeg støtter De Radikales krav om f.eks. en uafhængig undersøgelse af 24-års-reglen. De Radikale har krævet grundige analyser og langt bedre forberedelse af kommunalreformens mange aspekter. Derfor har jeg lidt svært ved at forstå, at fru Marianne Jelved ikke også kan se, at vi har behov for at få yderligere saglig vurdering af også denne sag, også med hensyn til de politiske og økonomiske konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det Radikale Venstre har ikke ønsket nogen uafhængig undersøgelse af 24-års-reglen. Det er en misforståelse. Vi har foreslået, at der er et ekspertudvalg, som giver svar på, hvordan Danmark skal indrette sin forvaltning af udlændingelovgivningen, herunder eventuelt ændre loven, så vi ikke udsættes for den kritik for krænkelse af menneskerettighederne, som vi udsættes for for tiden. Men det er noget andet. Det har ikke noget at gøre med en undersøgelse.

De økonomiske konsekvenser ved kommunalreformen synes jeg ikke man kan parallelisere, det må jeg altså sige, for man kan ikke sammenligne. Fordi Det Radikale Venstre går ind for uafhængige undersøgelser i visse sammenhæn-

ge, kan man ikke derfra drage, at vi gør det i en hvilken som helst sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Det kan jeg jo erklære mig enig med fru Marianne Jelved i at det skal jeg ikke hænge fru Marianne Jelved op på. Men det, jeg prøver at sige, er, at når man som folkevalgt parlamentariker eller som parti føler – i dette tilfælde er vi også repræsentanter for vores folk hjemme i Grønland og Færøerne – at vi har behov for at få belyst nogle aspekter af en instans, der ikke er regering eller de involverede parter, så synes jeg, at det er et behov, som man skal tage alvorligt, for det kan jo ikke skade nogen. Det kan næppe skade nogen. Jeg forstår ikke, at man nu bringer sig i den situation, hvor det virker, som om man vil skjule noget.

Lad os dog få vendt hver en sten, ligesom man ville have vendt hver en sten, uden sammenligning, i forbindelse med kommunalreformen. Men der er ting, som vi vil have belyst for at kunne træffe en saglig, demokratisk afgørelse og få oplysning også i Færøerne og Grønland. For denne sag er – det må vi jo være enige om – aldeles ikke belyst i den færøske og den grønlandske offentlighed.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Den samme diskussion må vel have pågået i forbindelse med andre traktatændringer: Nicetraktaten og Amsterdamtraktaten. Jeg ville faktisk foreslå, og jeg mener det helt alvorligt, at den nordatlantiske gruppe stiller opfølgende spørgsmål om den redegørelse, der er givet, til regeringen.

Jeg er ikke i stand til at gennemskue, hvad det er, der i forfatningstraktaten skulle have økonomiske konsekvenser for Grønland og Færøerne. Det er faktisk det, jeg har spekuleret over: Hvad menes der med det spørgsmål? Derfor tror jeg, at det i virkeligheden er mere frugtbart, at f.eks. hr. Høgni Hoydal stiller mere konkrete spørgsmål om det tema til regeringen.

Kl. 17.50

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Nu har hr. Høgni Hoydal jo taget ordene ud af munden på mig. Men det var altså også utrolig taknemligt, vil jeg sige til fru Marianne Jelved. Der findes ikke uafhængige politiske vurderin-

ger – tak for de ord. De vil blive husket fremover. Det er sagt af formanden for et parti, der vil deponere Danmarks udlændingepolitik i en uvildig ekspertkommission.

Fru Marianne Jelved har fuldstændig ret. Der findes ingen uafhængige politiske vurderinger. Men det, der er tale om her i forslaget fra Nordatlanten, er jo en uafhængighed i forholdet mellem de tre parter i rigsfællesskabet. Man må jo huske, at der står Danmark i en dobbeltrolle. Danmark er part i rigsfællesskabet, men samtidig den, der så at sige skal styre og repræsentere rigsfællesskabet udadtil mod den store verden. Det kræver storsind. Det kræver næsten mere storsind, end man kan forlange af nogen, og derfor den uvildige analyse af problemet.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er, som om hr. Jesper Langballe har fået en stor glæde i dag. Også jeg har fået en meget stor glæde i dag, når jeg hører hr. Jesper Langballe bruge begrebet storsind. Det vil blive husket, at det er et begreb, hr. Jesper Langballe kender.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Sådan en bemærkning vil jeg simpelt hen i en seriøs politisk drøftelse betegne som rent pjat. Der er jo ikke skygge af indhold i det. Jeg synes, fru Marianne Jelved skylder os – så kan fru Marianne Jelved mene, hvad hun vil om mit storsind – et svar på det saglige spørgsmål, jeg stillede, og også et svar på: Hvordan kan det være, at en subtil forståelse af, at der ikke findes uafhængige politiske vurderinger, som er det stik modsatte af, hvad Det Radikale Venstre siger i udlændingepolitikken, kan få den konsekvens, at fru Marianne Jelved overhovedet ikke vil være med til at have sagen belyst?

Hvis det var ordet uafhængig, det hele afhæng på, så kunne man måske forestille sig, fru Marianne Jelved gik til de grønlandske og færøske repræsentanter og sagde til dem: Hør, vi vil egentlig godt være med til at få det her spørgsmål ordentlig forfatningsretligt belyst og politisk belyst, men vi har problemer med det ord. Hvorfor har fru Marianne Jelved ikke gjort det?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det ville jo være gavnligt med en udmærket debat imellem hr. Jesper Langballe og undertegne-

de, for der er åbenbart rigtig mange misforståelser i hr. Jesper Langballes opfattelse af, hvad Det Radikale Venstre ønsker med udlændingepolitikken.

Vi er ganske enige i, at i sidste ende – for jeg går ud fra, at det er det, hr. Jesper Langballe mener – er udlændingepolitikken et politisk ansvar. Men lige nu er der divergerende opfattelser af det juridiske, og dem vil vi gerne have belyst i visse situationer. Og så er der nogle politiske uoverensstemmelser, som det fører for vidt at bruge tid og meget korte bemærkninger til at svare på. Men jeg tager gerne den debat ved en anden lejlighed, også i Folketingssalen.

Men for mig at se er det ikke muligt at finde en uafhængig instans eller tale om en uafhængig instans i forhold til de tre parter i rigsfællesskabet, som skal komme med en politisk vurdering. Det er den politiske vurdering, jeg mener tilkommer de grønlandske og de færøske politiske instanser.

Kl. 17.55

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Nu er det forfatningen, vi snakker om. Men Det Radikale Venstre vil også meget gerne have afskaffet de fire forbehold, og de har bedt om det hurtigst muligt.

Er fru Marianne Jelved ikke enig med mig i, at hvis man eksempelvis tænker, at vi går ind på at få en fælles europæisk udenrigsminister, et fælles europæisk sikkerhedssamarbejde med forsvarssamarbejde, så er det i høj grad noget, der får enorme konsekvenser for rigsfællesskabet? Er fru Marianne Jelved ikke enig med mig i, at eksempelvis en europæisk udenrigsminister dermed også taler på Grønlands vegne og på Færøernes vegne, og at det militære samarbejde i høj grad bliver en del af rigsfællesskabet, uden at Færøerne og Grønland i øvrigt er blevet spurgt?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Nej, det er jeg ikke enig med hr. Søren Espersen i. En fælles udenrigsminister ændrer jo ikke ved det forhold – det fremgår også ganske klart af regeringens redegørelse – at udenrigs- og sikkerhedspolitikken stadig væk er et mellemstatsligt anliggende.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Lad os så tage den anden del af mit spørgsmål. Der er færing og grønlandere i dansk uniform som konstabler og som befalingsmænd. Hvordan er deres situation i en EU-hær med kommando i Bruxelles? Hvordan er deres situation? Er de en del af europahæren, selv om de ikke er medlem af EU?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Selv om Danmark ophæver sit forsvarsforbehold, kommer der ikke derudaf en europahær. Der bliver ikke nogen som helst ændringer i forhold til de danske, der f.eks. er i en hær, og som er i det danske forsvar. Det er stadig væk Folkeetinget, der sender soldater ud i verden, hvis der er brug for det, uanset om det er i FN-regi, i NATO-regi eller i givet fald i EU-regi, hvis ikke vi havde det danske forbehold.

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Jeg vil godt lige sige, at jeg ikke har nogen forventning om at få en meget stor afklaring af mit spørgsmål, men jeg vil godt kommentere den måde, som fru Marianne Jelved fremfører det på, altså bruger ordene uafhængig politisk analyse. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi ikke har bedt om en uafhængig politisk analyse. Det, vi har bedt om, og det, vi spørger om, er en uafhængig analyse af, hvilke politiske og økonomiske konsekvenser denne traktat kan få.

Det er muligt, at der er noget ordkløveri i det her, det skal jeg ikke kunne sige. Dansk er trods alt ikke mit modersmål. Men det, vi ønsker at få belyst, er, hvilke politiske konsekvenser det kan få, og jeg har rent faktisk opremset en halv snes eksempler på det i min ordførertale. Så jeg håber, at det er muligt at finde en uafhængig analyse – uafhængig af regeringerne i København, Nuuk og Tórshavn.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er også mig, der udtrykker mig lidt uhensigtsmæssigt, men jeg har faktisk, tror jeg, forstået, at det var en uafhængig analyse af de politiske konsekvenser. Jeg beklager, at jeg selv er kommet til at sige ordene lidt forkert, sjusket. Og jeg vil gerne give et svar på et af de spørgsmål, der er blevet rejst flere gange af medlemmerne af den nordatlantiske gruppe, ved at sige,

at jeg faktisk prøver at finde svarene på nogle af de spørgsmål. Men det forandrer jo ikke min opfattelse af, at jeg synes, det er fantastisk vanskeligt at få en uafhængig analyse af de politiske konsekvenser, for de politiske konsekvenser er jo dem, hvert parti opfatter som afgørende for, om det f.eks. siger ja eller nej.

Men lad os nu tage det eksempel, hvis jeg må få tid til det, at EU overtager pladsen i Hvalfangstkommissionen. Man kan forestille sig det. Jeg mener, at det er helt utænkeligt, men lad os nu sige, at det skete. Jamen så repræsenterer EU ikke Grønland og Færøerne, og så måtte Grønland og Færøerne set med mine øjne have en selvstændig plads i den kommission, for EU kan aldrig komme i en situation, hvor EU repræsenterer Grønland og Færøerne.

Kl. 18.00

Formanden:

Så siger vi tak til fru Marianne Jelved. Og så er det hr. Holger K. Nielsen som ordfører.

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg må sige til det sidste, som blev sagt af Det Radikale Venstre, at jeg da er meget usikker på, om det er tilfældet. Og det er da noget af det, som jeg mener, der skal afklares yderligere. Altså, det er da bestemt et spørgsmål af relevans.

I øjeblikket har man jo af og til en konflikt mellem Danmark og Grønland omkring hvalfangst, og så vidt jeg kan se, vil der da også være kompetence fra EU's side på det område. Men det er jo noget af det, som skal diskuteres. Jeg må sige, at jeg synes, vi skal få den her debat lidt mere ned på jorden, end tilfældet har været.

Jeg synes, der har været meget bragesnak i dag, ikke mindst fra Dansk Folkeparti, som ligesom mener, at nu får vi en ny europæisk forfatning, og derfor giver det nogle helt, helt nye betingelser for Grønland og Færøerne. Den analyse er jeg fuldstændig uenig i. Der er tale om en forfatningstraktat, og de formelle juridiske spilleregler omkring Grønland og Færøerne er sådan set beskrevet i det, og dem står vi naturligvis bag.

Men jeg synes på den anden side, at det da er fuldstændig korrekt, som det også er udtrykt af den nordatlantiske gruppe, at der kan være nogle andre konsekvenser, som er relevante, og som man har krav på at få diskuteret, for vi står jo i en situation, hvor vi på den ene side oplever en yderligere europæisk integration, hvad den nye forfatningstraktat jo er udtryk for – integratio-

nen er ikke så voldsom, som nogle vil gøre den til, men der er da tale om, at man styrker EU på en række områder, som vi er enige i skal styrkes – og hvor vi på den anden side har Færøerne og Grønland, der går i den modsatte retning, hvor der er en stærk selvstændighedstrang og en udvikling imod selvstændighed, som det her Folketing jo er enig i.

Der, hvor man så ikke er helt enig, er omkring hastigheden og hvordan og hvorledes, men man er da enige om, at det er en uafvendelig udvikling. Og det forhold, at Danmark integreres med det europæiske, det at Færøerne og Grønland opfatter sig selv som mere selvstændige, også med hensyn til sikkerhedspolitik og udenrigspolitik, nødvendiggør altså en mere omfattende diskussion.

Hvis man f.eks. ser på sikkerhedspolitik og udenrigspolitik, så er det det, jeg sådan set synes er det mest interessante af de her ting at diskutere. Der er en masse formaliteter, som har været fremme i debatten i dag, som jeg ikke rigtig kan se er så relevante, men hvor jeg mener, man bestemt kan se, at der er en meget stærk trang til at kunne bestemme sit eget lands placering i den globale virkelighed. Det er en trang, som er naturlig, og som vi støtter fuldstændig op bag. Og der kommer Grønland og Færøerne med et ønske om, at det bliver analyseret nærmere.

Der bliver så sagt fra en række partiers side, at det bare må være deres eget anliggende. Det synes jeg ikke er en rigtig betragtning. Jeg synes faktisk, det er et fælles anliggende. Det er faktisk et fælles problem for både Danmark og for Grønland og Færøerne. Hvis man ser på dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, så indgår Grønland jo i hvert fald med meget, meget stor tyngde i dansk udenrigspolitik.

I det omfang Danmark overhovedet bliver taget alvorligt sikkerhedspolitisk, skyldes det jo Grønland. Det er grunden til, at vi har fået rabat i vores NATO-medlemskab igennem mange år. Der er blevet lavet nogle baseaftaler i sin tid, som USA har haft meget stor gavn af, men som grønlænderne siden hen nu ikke rigtig kan komme ind og styre.

Derfor er det da af overordentlig stor vigtighed, også for os, at den her diskussion kommer i gang.

Jeg synes, det er noget obsternasigt, når man siger, at der jo er lavet en undersøgelse, og at man ikke kan lave en uafhængig undersøgelse. Vel kan man da så. Der bliver da lavet dusinvis

af såkaldt uafhængige undersøgelser, hvor der kommer eksperter udefra, hvor man bliver enige om, at de og de og de folk har vi tillid til kan lave den her undersøgelse, og så går man i gang med dem. Det er der lavet stakkevis af her fra Folketingets side, som alle partier har bakket op bag.

Kl. 18.05

Så jeg synes, man skal være mere positiv over for det ønske, der er kommet fra Færøerne og Grønland, og jeg forstår slet ikke, at man skal være så obsternasig over for et problem, der i virkeligheden ikke er særlig stort. Jeg synes, man skal gå i gang.

Det er da rigtigt, som det bliver sagt, at der skal være nogle mere præcise retningslinjer osv., men det er jo ikke det, man vedtager i et forslag her under en forespørgselsdebat. Hvis man vedtager det her i dag, så kan man jo sætte sig sammen efterfølgende og få fastlagt de nærmere retningslinjer. Det har jeg været med til mange gange her i Folketinget, og det kan man altså også gøre i denne her sag, så vi stemmer for forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil gerne takke hr. Holger K. Nielsen for en meget klar tale, som jeg synes analyserede problemet på meget klar vis. Det eneste spørgsmål, jeg har til hr. Holger K. Nielsen, er: Vi har jo diskuteret lidt, hvem der kunne foretage sådan en undersøgelse. Har hr. Holger K. Nielsen noget bud på, hvem man kunne bede om at foretage denne her uafhængige undersøgelse eller vurdering af de politiske/økonomiske konsekvenser?

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Nej, det har jeg sådan set ikke, vel fordi jeg ikke lige på stående fod har det, jeg synes, man kan snakke om, men det er da noget, som man efterfølgende kunne snakke videre om. Der er jo masser af glimrende folk, der kunne lave det. Og når man laver den form for undersøgelser, er der jo forskellige bud, der kommer op, og så snakker man om det. Det har man gjort mange gange før, og det kan man også godt gøre her. Jeg har ikke nogen bud her i dag.

Formanden:

Tak til hr. Holger K. Nielsen. Den næste ordfører er hr. Rune Lund.

Rune Lund (EL):

Jeg havde egentlig troet, at det her ville blive sådan en nem lille debat, hvor et enigt Folketing uden de store problemer bare kunne vedtage, at selvfølgelig er det her forslag en enormt god idé.

Nu er det jo sådan, at Frankrig lige har stemt nej til EU-forfatningen. Det er jo glædeligt, og vi får sandsynligvis også et nej til EU-forfatningen i Holland her på onsdag. Det kan vi jo ikke vide, men meningsmålingerne ser skam vældig lovende ud, det kan vi jo glæde os over på nejsiden. Så lad os håbe, at det hollandske nej kan være med til at få forfatningen til at falde til jorden, så det kan være, at det her forslag, såfremt det måtte blive vedtaget i dag, alligevel ikke bliver relevant. Men det kan vi jo ikke vide lige nu og her. Og derfor er det selvfølgelig fornuftigt at afklare, om Grønland og Færøerne bliver påvirket af EU-forfatningen, såfremt den skulle blive vedtaget.

Udenrigsministeriet har lavet en redegørelse for konsekvenserne for Færøerne og Grønland, men ikke for de retlige eller eventuelt videregående virkninger af politisk eller økonomisk art, herunder til rigsfællesskabet. Det vil sige, at det, man har lavet, faktisk er en temmelig minimalistisk eller snæver redegørelse.

Derfor kan man jo bare sige: Jamen hvorfor dog ikke lave en lidt bredere redegørelse til at diskutere, hvad det er for nogle problemer, der er i det her set i forhold til EU-forfatningen? Der har været nævnt mange gode eksempler i dag. Jeg kunne også nævne et par stykker. F.eks. får EU mere magt på den udenrigspolitiske scene, og EU skal f.eks. nu i udgangspunktet varetage alle forhandlinger på vegne af medlemslandene i organisationer som verdenshandelsorganisationen WTO.

Det betyder jo, at EU i fremtiden i handelspolitikken på områder som uddannelse og sundhed også vil kunne forhandle, og med den stil, som EU-Kommissionen lægger i de forhandlinger, er der f.eks. åbnet op for mere privatisering og udlicitering, og der er åbnet op for udenlandske koncerners profit på sundhed. Hvad vil det f.eks. betyde for Færøerne og Grønland? Hvad vil det betyde for universitetsuddannelserne herhjemme? Hvilken betydning vil det have for Færøerne og Grønland? Altså, det er bare nogle af de diskussioner, som kunne være super relevante at få nogle bud på og nogle input til fra forskellig side.

EU vil også få en præsident og en udenrigsminister, og de skal i forening repræsentere Uni-

onen udadtil. Hvordan vil Færøernes og Grønlands muligheder for at blive repræsenteret internationalt blive påvirket af det? Kunne man ikke godt forestille sig, at Færøerne og Grønland f. eks. ville blive mere klemt, blive mere kørt over, at der var en tendens til at have en fælles holdning i EU? Man kunne måske derfor finde nogle gode eksempler på, hvordan det tidligere har været, hvor Færøerne og Grønland har været kørt over, og at det måske ville være en tendens, der kunne blive forstærket med en EU-forfatning, en fælles udenrigsminister og en fælles EU-præsident til at repræsentere Unionen? Det er et andet spørgsmål, som kunne være relevant at få diskuteret.

Kl. 18.10

Lidt kort kan man egentlig også sige, at det her jo handler om, hvad der sker, når Danmark bliver en form for delstat i en kommende EU-forbundsstat med EU-forfatningen, og når Grønland og Færøerne har en relation til den delstat. Eller lidt mere firkantet sagt: Hvad sker der, når Danmark får hjemmestyre i EU, og Grønland og Færøerne har hjemmestyre i hjemmestyret Danmark? Hvad er det egentlig, der sker i den situation? Det er jo det, som kunne være utrolig interessant at få belyst lidt nærmere. Forslagsstillerne har stillet en lang række spørgsmål i dag, som er meget interessante at få belyst nærmere.

Der er også tidligere blevet stillet andre spørgsmål bl.a. af hr. Lars-Emil Johansen til statsministeren, f.eks.: Vil Grønlands og Færøernes territorium være til rådighed for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik? Vil danske love, som implementerer EU-direktiver, skulle anvendes af Grønland og Færøerne, uden at myndighederne de steder har mulighed for at ændre dem? Vil EU-forordninger også have direkte virkning på Grønland og Færøerne, hvis de dækker områder, der ikke er overgået til hjemmestyreregulering? Vil EU-domme på nogen måde kunne få indvirkning på forhold i Grønland og på Færøerne? Hvilken stilling har man dér? Vil Grønland og Færøerne være bundet til at acceptere alle EU-beslutninger vedrørende grænsekontrol, visumregler eller lignende?

Jeg ville svare ja på de seks spørgsmål. Men hvorfor dog ikke bare tage en nærmere diskussion af det? Jeg tror, det ville være utrolig gavnligt, og jeg kan simpelt hen ikke se, hvad problemet er. Hvor svært kan det være? Lad os dog tage diskussionen, lad os dog prøve at lave en lidt større rapport end 20 sider. Der er blevet ud-

givet stakkevis af rapporter og undersøgelser, og hvad ved jeg, i forbindelse med EU-forfatningen og den danske afstemning, så lad os dog for søren da lave mere end et 20-siders papir til Færøerne og Grønland. Alt andet ville jo være pinligt.

Jeg må indrømme, at jeg synes, det egentlig er sådan lidt en hovskisnovskiholdning, at man ikke bare kan lave sådan en undersøgelse. Vi synes, det er aldeles uproblematisk at lave sådan en yderligere undersøgelse, som dækker det her område lidt mere bredt, og derfor er vi selvfølgelig varme fortalere for forslaget.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Det skal mest være en bemærkning, hvor jeg vil takke hr. Rune Lund for en meget fin analyse af, hvordan vi også føler, sagerne står på Færøerne og i Grønland, specielt hvor hr. Rune Lund siger, at når Danmark nu bliver en underordnet del under EU, og vi er en underdel under Danmark, så bliver der i hvert fald længere til afgørelserne på visse områder. Det er jeg fuldstændig enig i.

Også tak for, at hr. Rune Lund nævnte et aspekt, som vi ikke har været så meget inde på, netop om der er tiltag inden for EU omkring udlicitering af sygehusvæsen, eller hvad det kunne være. Det får selvfølgelig også indflydelse på Færøerne og Grønland, så længe man fastholder, at der er et rigsfællesskab, som man plejer at kalde det. Så jeg vil gerne takke hr. Rune Lund for at have nævnt de aspekter.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Og jeg takker for at blive takket. Det understreger jo i virkeligheden bare, at der er utrolig mange ting i det her, som har politisk relevans, og som ligger ud over en meget snæver definition af, hvad der har retlig relevans. Derfor er forslaget her i dag enormt godt, og derfor støtter Enhedslisten det af hele sit enhedslistehjerte.

Kuupik Kleist (IA):

Nu havde vi jo nok i den nordatlantiske gruppe forestillet os, at den her forespørgsel og det efterfølgende forslag til vedtagelse var ganske udramatiske, og vi forestillede os nok også, at debatten her ville være kortere og mindre omfattende, end den har udviklet sig til at blive, bl.a. fordi vores ønske jo i realiteten er en opfølgning af den redegørelse, som Udenrigsministeriet har lavet omkring de rent juridiske aspekter.

Vi har simpelt hen taget udgangspunkt i alle de punkter, hvor Udenrigsministeriet skriver, at denne sag belyses kun delvis, eller at det muligvis kan være sådan og sådan.

Kl. 18.15

Det er de spørgsmål, som Udenrigsministeriet jo faktisk selv har stillet, som vi har fulgt op på og ønsket en lidt dybere analyse af, selvfølgelig fordi vi mener, at det er relevant, fordi vi mener, at den EU-traktat, der blev lagt op til, i hvert fald indtil i søndags, ville have så store konsekvenser først og fremmest for Danmark selvfølgelig, men i anden række for rigsfællesskabet, at det måtte være interessant, ikke alene for grønlænderne og færingerne, men altså også for Danmark og riget som sådan at sætte sig dybere ind i forskellige forhold, der kunne være tvivl om før en folkeafstemning i september.

Jeg vil tillade mig stædigt at holde fast i, at jeg tror på, at der er andre og mere omfattende konsekvenser af EU-traktaten end dem, der er beskrevet i Udenrigsministeriets notat, som i øvrigt på sine præmisser vel er nogenlunde fyldestgørende, uanset hvad man måtte mene om rapportens omfang og kvalitet.

Den her debat er jo ikke rejst hverken for at genere jasiden i forhold til en kommende folkeafstemning eller nejsiden. Det er simpelt hen et meget simpelt ønske om at få mere indsigt og for vores eget vedkommende at kunne komme tilbage til vores bagland og sige, at sådan og sådan tror vi, tingene kommer til at virke i fremtiden, når og hvis en EU-traktat bliver vedtaget.

Vi havde en god uge i sidste uge yderst på Ridebanen, hvor den nordatlantiske gruppe holder til, fordi vi havde en lang række meget positive og konstruktive samtaler med næsten samtlige partiers repræsentanter undtagen et folketingspartis repræsentant. Vi havde samtaler, som var motiverende, og samtaler, som også til dels gik ud på at være sammen om at formulere et forslag til vedtagelse. Men det var så i sidste uge. I dag er vi inde i en anden uge, og tingene har så åbenbart også ændret sig undervejs over weekenden. Nogle må jo have snakket sammen.

Jeg vil gerne gentage, at der vel ikke kan herse nogen tvivl om, at uanset hvilken udformning en traktat måtte få, vil det påvirke rigsfællesskabet i den ene eller den anden retning både positivt og negativt, og vores fromme og simple ønske er så vidt muligt, der hvor det kan lade sig gøre, at få de her ting diskuteret og afdækket før en folkeafstemning.

Nu har franskmændene jo så afgivet deres stemme, og Holland gør det i morgen. Ni andre medlemsstater i EU har tiltrådt traktaten, og jeg hørte statsministeren og andre partiledere her til morgen sige, at Danmark holder fast i en folkeafstemning den 27. september. Det er også fint nok. Og stadig væk mener jeg, at der kunne være tid og kræfter til at udarbejde en redegørelse, som ville kunne blive tilfredsstillende.

Sagen dumper jo faktisk ned midt i den proces, der er blevet refereret til af andre. Vi er inde i en proces, hvor vi snakker om at tegne nye linjer i udenrigs- og sikkerhedspolitikken inden for rigsfællesskabet. Også af hensyn til det ville det have været meget nyttigt at diskutere forhold også af anden karakter end de rent juridiske.

Jeg vil til sidst sige, at vi jo også i de samtaler, vi har været igennem, har sagt, at vi er åbne for andre forslag til formuleringer af en vedtagelse. Og det troede vi så egentlig ville være foregået konstruktivt her i dag. Foreløbig tak.

Høgni Hoydal (TF):

Et stort land skal ikke bestemme over, hvad et lille land mener. Alle har samme vægt, og alle skal have muligheden for at blive hørt. Nogenlunde sådan sagde statsministeren i spørgetimen i dag i henhold til den franske folkeafstemning.

Vi skal oplyse, debattere, vende alle muligheder og tage en beslutning på sagligt grundlag. Sådan har argumenterne også lydt i den danske EU-debat igen og igen. Det har vi stor respekt for. Vi har respekt for det danske folkestyre, og vi vil ikke fra færøsk eller grønlandsk side lægge os ud med det danske folks afgørelse om sit tilhørsforhold til EU.

Kl. 18.20

Derfor havde vi også håbet, at den samme respekt og de samme argumenter om oplysning, debat og de små landes ret til at vælge sit eget forhold til EU ville gælde for Færøerne og Grønland. Hidtil har Færøerne og Grønland haft muligheden for at stå uden for, og der har været respekt for det fra dansk side. Det ved jeg at man også fra Folketingets og regeringens side ønsker fremover.

Men der kan jo ikke herske nogen tvivl om, at den øgede danske EU-integration har konsekvenser for Færøerne og Grønland og for vores samarbejde med Danmark.

Danmark har valgt at gå med i en union med en lang række lande. Forfatningstraktaten er jo

blot det nyeste skridt i den retning, ligesom en mulig ophævelse af forbeholdene vil være det.

Hidtil har EU-integrationen først og fremmest fundet sted på områder, som Færøerne og Grønland i dag selv administrerer: Handelspolitik, miljøpolitik og andet. Men med forfatningstraktaten lægges rammerne for, at også de områder, som Danmark administrerer på vegne af Færøerne og Grønland, bliver besluttet eller koordineret i EU-regi.

Udenrigs-, forsvars-, sikkerhedspolitik, retspolitik, statsborgerskab, valutapolitik, asyl- og visapolitik er blot nogle af de områder, som forfatningstraktaten lægger nye rammer for at samarbejde om i unionen. Og alt dette er jo områder, som Danmark til stadighed fastholder er et dansk område, som Danmark også varetager på vegne af Grønland og Færøerne.

Langt den nemmeste løsning set fra mit partis side havde jo været, at man sagde, at når Danmark går ind i EU med udenrigspolitik, sikkerhedspolitik osv., overfører man det samtidig på Færøerne. Det ville være den enkleste løsning og også være den frieste løsning for Danmark, så Danmark ikke skulle være afhængig af, hvad vi nu mener i Grønland og Færøerne om disse sager.

Men Danmark er altså i færd med at træffe afgørelse om at gå ind i EU, også med de områder og med de søjler, som man siger er fælles mellem Grønland, Færøerne og Danmark, og det er her, problemet opstår, og det er det problem, vi gerne vil have belyst nærmere i en uafhængig undersøgelse af de politisk-økonomiske konsekvenser.

For vi ved jo godt, at traktaten ikke juridisk er gældende for Færøerne og Grønland. Det havde vi ikke behøvet at spørge nogen om. Det vidste vi i forvejen. Men det er præcis på disse områder, som er fælles, og som muligvis når mere med ind i EU, at problemerne opstår.

Den redegørelse, der er lavet, har altså kun den rent juridiske tilgang til problemet, men rejser samtidig en lang, lang række spørgsmål, som er ubesvarede. Og det burde i sig selv være grund nok til at få foretaget en videre undersøgelse.

Jeg ved ikke, om man kan bruge så mange billeder for at få forklaret, hvordan vi ser det fra færøsk og grønlandsk side. Men vi kan jo forestille os, at hvis færinger og grønlandere og danskere bor i samme hus – hvis det er sådan, man ser rigsfællesskabet – og en part sælger sin del af huset til i hvert fald 25 andre medejere, og

hvis det er i denne del af huset, at beslutningerne træffes, så vil det selvfølgelig også få konsekvenser for de to mindre udhuse, der er i dette fælleshus. Det burde jo være soleklart, og det er denne sag, vi ønsker at få belyst, og som vi ikke føler er belyst godt nok.

Hr. Lars-Emil Johansen og hr. Kuupik Kleist og andre har nævnt de mange spørgsmål, der står ubesvarede hen. Dem skal jeg vende tilbage til i bemærkninger videre i sagen.

Det er et meget beskedent ønske, vi har, og det er svært for ikke at sige umuligt at se, hvad argumenterne mod at foretage en uafhængig undersøgelse egentlig er. Jeg vil nødig stå i den situation at skulle kunne bruge dette politisk og sige: Jamen der er noget, man ikke vil have belyst. Man er bange for, at der er noget, der kommer frem. Man vil gerne feje noget ind under gulvtæppet.

Det er meget nemt at stå med den argumentation, når vi i Færøerne og Grønland føler, at det, der er ved at ske, er, at Færøerne og Grønland kan komme ind i EU gennem bagdøren. Jeg synes, det er en underlig beslutning, hvis man vil udsætte sig for den kritik, at der er noget, man forsøger at skjøtte hen over.

Nu skal jeg ikke gøre så meget ud af det her, men det virker, som om man er i en slags fornægtelsesfase over EU-udviklingen, når det gælder forholdet Danmark-Færøerne-Grønland. Man prøver at fornægte problemerne. Jeg vil da håbe, man kommer ind i en virkelighedsfase, hvor man ser problemerne i øjnene og tager fat i dem og behandler dem åbent i en åben debat og med al den saglige grundighed, som behøves.

Kl. 18.25

Så jeg vil stædigt opfordre til, at man vedtager dette forslag, vi har stillet, og så kan man, som hr. Holger K. Nielsen nævnte, finde ud af, hvordan man foretager undersøgelsen. Det ville være det bedste for Færøernes demokrati, for det grønlandske demokrati, og det ville også være en vigtig brik i det danske demokrati.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil takke for den afsluttende tale og betro hr. Høgni Hoydal, at dette med fortrængningen, fornægtelsen af problemerne, hvor man først handler og så finder ud af bagefter, hvad man skulle have gjort, er noget, vi er ganske vant til i EU-spørgsmål.

Når jeg rejser mig, er det egentlig, fordi jeg vil gøre lidt afbigt og bede om hr. Høgni Hoydals vurdering af det.

Da fru Marianne Jelved sagde, at der ikke findes uafhængige politiske analyser – det var i sig selv interessant – lod jeg mig trække med af fru Marianne Jelved. Det viste sig så, at ingen af os faktisk ordentligt havde læst, hvad der stod i vedtagelsesteksten. Der stod nemlig ikke noget om en uafhængig politisk analyse. Men der stod noget om en uafhængig analyse af, hvilke politiske og økonomiske konsekvenser osv., og det er jo noget ganske andet. Jeg vil gerne have hr. Høgni Hoydals bekræftelse af, at jeg nu har forstået vedtagelsens tekst rigtigt.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg kan bekræfte for hr. Jesper Langballe, at det selvfølgelig er en uafhængig analyse af de politiske og økonomiske konsekvenser, som vi ønsker. Og der må jeg tilslutte mig det, som hr. Holger K. Nielsen sagde, at man jo har lavet metervis af det. Hr. Kuupik Kleist har jo bare på sit bord samlet en lille del af det, der er skrevet i forbindelse med Danmarks tilslutning til EU-traktaten.

Så vil jeg gerne føje den bemærkning til, som vi har været inde på her, at det jo ikke er rigtigt, at man bare kan sige, at det her burde man gøre i Færøerne og på Grønland. Det er rigtigt, at vi også i Færøerne og på Grønland har fornægtet udviklingen og har været alt for sene til at tage debatten op, det skal jeg vedgå. Men det er altså Danmark, der foretager disse skridt; det er Danmark, der sidder i toget, kan man sige, og hidtil har vi kunnet hægte os på som de bageste vogne, men nu er det altså lokomotivet, hvor også udenrigspolitikken, sikkerhedspolitikken, valutapolitikken bestemmes, der kører, og vi står tilbage.

Vores sager kommer altså længere væk fra os, end de har været i forvejen, hvis udviklingen bliver, som den ser ud til at blive.

Anfinn Kallsberg (FF):

Den redegørelse fra Udenrigsministeriet, som er grundlaget for denne diskussion, er et produkt af en aftale mellem regeringen og landsstyrene på Færøerne og i Grønland, og selvfølgelig, da alle de her spørgsmål om traktaten og dens påvirkning kom på banen, var det nødvendigt at få sat i gang en redegørelse om, hvordan den nye

traktat kommer til at påvirke Færøerne i dette forhold.

Denne redegørelse siger, at på det juridiske område er det ikke de store ændringer, som sker. Man har også taget spørgsmålene op om, hvis Danmark også tager de her fire forbehold ud af systemet, og der viser man så også, hvad der så sker.

Kl. 18.30

Nu er det så den politiske og økonomiske konsekvens, som er på dagsordenen. Det er blevet sagt her fra talerstolen, at man har ønsket denne her undersøgelse fra færøsk side. Det må jeg sige er mig fuldstændig ubekendt. Jeg er en del af koalitionen på Færøerne, og jeg har i hvert fald ikke fået nogen henvendelse fra landsstyret om, at man ønsker en uvildig redegørelse af disse her spørgsmål.

Jeg mener også, at det er et utrolig stort skridt at tage – hvis det er tilfældet, at lagmanden har givet sådan et tilsagn – at sige, at man ønsker, at det skal være den danske regering med beslutning i Folketinget, som skal udrede de politiske og økonomiske konsekvenser for Færøerne. Jeg vil i hvert fald sige, at hvis jeg var lagmand på Færøerne i dag, så ville jeg ikke finde mig i sådan et forslag.

Selvfølgerig er det landsstyret og derved den færøske autoritet, som skal spille kortet ud, og jeg ved også, at alle de forhandlinger, som der har været imellem Færøerne og Danmark med hensyn til overtagelsesloven og med hensyn til større kompetence på det udenrigspolitiske område, netop er udmøntet i, at der sker ændringer i det politiske landskab. Det er nødvendigt at få de redskaber, som skal bruges, når tingene ændrer sig.

Derfor synes jeg i hvert fald, at skal sådan et forslag vedtages – det er ikke vedtaget i Lagtinget, det kan jeg i hvert fald sige herfra – så må det være et produkt af forhandlinger mellem landsstyret og regeringen.

Jeg har absolut ikke noget imod at få disse her undersøgelser sat i gang, for de er meget vigtige, men jeg synes ikke, at man ligesom skal gå uden om det etablerede system, som jeg har sagt, som jo er valgt til at forvalte disse spørgsmål. Så derfor vil jeg ikke stemme for dette forslag.

(Kort bemærkning).

Høgner Høydal (TF):

Jeg er ked af, hvis hr. Anfinn Kallsberg ikke kan tilslutte sig forslaget. Han har ikke gjort opmærksom på det, og han har jo kendt til dette

forslag i meget lang tid, det har jo ligget i Folketinget i meget lang tid, og det er blevet debatteret i færøsk presse. Og hr. Lars-Emil Johansen har talt med den færøske lagmand, der kunne støtte op om dette forslag.

Men det var noget helt andet, jeg ville spørge hr. Anfinn Kallsberg om. Han har sagt flere gange i den færøske debat, at med Danmarks øgede EU-integration, f.eks. hvis de fire danske forbehold ophæves, så skal Færøerne overtage disse områder under selvstændig kompetence. Hvordan agter hr. Anfinn Kallsberg at opnå det, når han samtidig har stemt for en lov, der, både når det gælder overtagelser, og når det gælder udenrigspolitiske kompetencer, præcis siger, at disse områder ikke kan overtages? Hvordan vil hr. Anfinn Kallsberg komme videre med den sag?

(Kort bemærkning).

Anfinn Kallsberg (FF):

Jeg er helt sikker på, at med den udvikling, som nu sker med integrationen i Europa, vil der komme flere sager, hvor det fra dansk side bliver nødvendigt at finde nogle løsninger.

Det, jeg har sagt, og som jeg vil være meget opmærksom på her i mit arbejde på Christiansborg, er nemlig, at når den danske regering overleverer kompetencer på fælles områder til EU, så skal vi i det politiske forløb sørge for, at den færøske kompetence på dette område ikke går ned til Bruxelles, men hjem til Færøerne.

(Kort bemærkning).

Høgner Høydal (TF):

Nu ved vi jo ikke, hvad der sker med den danske folkeafstemning om EU's forfatningstraktat, men bliver den afholdt, så er det den 27. september, og Lagtinget træder jo ikke sammen før her sidst i juli måned.

Hvordan vurderer hr. Anfinn Kallsberg konsekvenserne af det, der nu ligger på bordet? Vil der blive overført kompetencer fra Færøerne til EU i forbindelse med forfatningstraktaten, eller hvordan vurderer han EU's forfatningstraktat i henhold til det, han har sagt om, at der ikke må flyttes kompetencer fra Færøerne til EU?

Kl. 18.35

(Kort bemærkning).

Anfinn Kallsberg (FF):

Jeg opfatter det sådan, at selv om traktaten træder i kraft for Danmark, så vil jeg ikke mene, at nogen områder overgår til Bruxelles pr. automatik; det tror jeg ikke på. Men der åbnes nogle

muligheder her, og det er på disse områder, vi skal være på vagt, når der kommer nogle politiske drøftelser om, at enkelte sager skal overgå fra de nationale stater til EU. Det er i den proces, i de politiske forhandlinger, vi skal være meget aktive og meget åbne og påpasselige, og der mener jeg virkelig, at det først og fremmest er landsstyret hjemme på Færøerne, som er aktøren, men vi har også en opgave her i Folketinget i at følge med på nært hold og gøre vores indflydelse gældende.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Nu har jeg så forstået, at hr. Anfinn Kallsberg ikke agter at stemme for forslaget til vedtagelse, men jeg vil alligevel tillade mig at spørge hr. Anfinn Kallsberg, om han mener, at det er relevante spørgsmål, der bliver rejst her, og om ikke det ville være relevant også inden en dansk folkeafstemning så vidt muligt at få afdækket den lange række af spørgsmål, som også er indeholdt i Udenrigsministeriets redegørelse?

(Kort bemærkning).

Anfinn Kallsberg (FF):

Jo, jeg mener absolut, at det er relevante spørgsmål, som bliver rejst her, men jeg mener bare, at proceduren er helt på vildspor, for jeg mener, at det må være landsstyrene både på Færøerne og i Grønland, som tager initiativet over for den danske regering til at nedsætte det her udvalg, hvis det er det, som det politiske flertal på Færøerne og i Grønland ønsker.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Bare for at forstå det ret: Mener hr. Anfinn Kallsberg så, at hvis ikke Lagtinget eller Landstinget eller de respektive regeringer tager initiativ til at få afdækket de her spørgsmål, så behøver man ikke at afdække dem?

(Kort bemærkning).

Anfinn Kallsberg (FF):

Man har jo valgt politikere på Færøerne og i Grønland til at varetage de politiske interesser, som er i de respektive lande. Det er selvfølgelig den politiske kompetence, som skal gå i aktion, hvis man mener, at det er det, man skal gøre. Jeg ved, at dagligt har man kontakt imellem Færøernes landsstyre – og Grønlands landsstyre tror jeg også – og den danske regering. Hvorfor så ikke rejse det spørgsmål ad den vej?

(Kort bemærkning).

Lars-Emil Johansen (SIU):

Jeg kunne forstå på hr. Anfinn Kallsberg, at det mere er et procedurespørgsmål om, hvem der rejser sagen, men jeg forstår også, at hr. Anfinn Kallsberg har refereret til den af Udenrigsministeriet afgivne redegørelse af 29. marts 2005 og bruger det som en begrundelse for sin argumentation.

Den redegørelse er jo heller ikke rekvireret fra landsstyrene i Tórshavn eller i Nuuk, men er direkte foranlediget af et spørgsmål fra et folketingsmedlem fra Nordatlanten, nemlig undertegnede, til statsministeren.

Er det sådan set ikke lige meget, hvor det kommer fra, blot vi får afklaret, hvilke virkninger der er. Vi skal ved også lave lidt her i Folketinget – eller hvad?

(Kort bemærkning).

Anfinn Kallsberg (FF):

Jeg mener virkelig, at det er en forpligtelse, som ligger på vores landsstyre at sørge for, at det, som sker rundtomkring, foregår på en ordentlig måde både juridisk, politisk og økonomisk.

Hvis det nu var sådan, at hr. Lars-Emil Johansen ikke havde rejst det her spørgsmål, var der så ikke nogen redegørelse? Jeg ved, at der på Færøerne var en diskussion om at få afklaret disse her spørgsmål, og jeg ved også, at det har været taget op på rigsmødet mellem landsstyreformanden i Grønland og lagmanden og statsministeren.

Det kan ikke være sådan, at det er et spørgsmål om, at det bliver rejst i Folketinget, som er afgørende for det videre forløb både på Færøerne og i Grønland. Det er for svagt et grundlag.

Kl. 18.40

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det har været en interessant debat om et relevant spørgsmål på basis af Udenrigsministeriets redegørelse for konsekvenserne for Færøerne og Grønland af forfatningstraktaten m.v., og den har der jo egentlig ikke været nogen anfægtelse af. Der er rejst en masse spørgsmål under debatten, som viser, at man måske ikke har studeret redegørelsen helt grundigt, for de fleste svar findes faktisk heri.

De problematikker, der er blevet rejst, og de spørgsmål, der er stillet, er af juridisk art og derfor dækket af den redegørelse, der ligger. Der er egentlig ikke rejst ret mange spørgsmål af poli-

tisk art, som ikke i forvejen er indeholdt i redegørelsen.

Men hvis man ønsker en sådan redegørelse af det politisk-økonomiske, så synes jeg faktisk, hr. Anfinn Kallsberg sagde de afgørende ting, som jeg også har tilladt mig tidligere at sige til medlemmer fra Nordatlanten: Hvis man ønsker en politisk analyse, så er det jo faktisk sådan, at hvis man skal være helt sikker på, at den bliver i den kontekst og ånd, man gerne vil have den i, så må man jo selv sætte den i gang. Der har Grønland jo tidligere lavet to analyser af Grønlands forhold til EU, og vi har fået at vide, at Færøerne var på vej til at lave overvejelser omkring det her, i forvejen.

Jeg synes, hr. Anfinn Kallsberg har den rigtige tilgang, for hvis vi kom her og sagde, at nu vil vi lave en politisk analyse af jeres muligheder i Grønland og på Færøerne efter forfatningstraktaten, så ville man jo måske finde på at sige: Jamen det er jo, fordi vi går ind, eller det er fordi vi ønsker dit og dat, eller som en sagde heroppefra, at vi prøvede at luske Færøerne og Grønland ind ad bagvejen. Så uanset hvad vi måtte komme op med i en politisk analyse, ville man jo kunne hævde, at vi prøvede at luske nogen ind ad bagvejen, og det er jo ikke rigtigt, at vi prøver at luske nogen som helst ind ad bagvejen. Færøerne og Grønland luskes ikke ind i EU ad bagvejen – tværtimod. Jeg tror, det var hr. Hoydal, der sagde det. Måske kan man politisk set sige, at man tværtimod kommer længere væk end bagdøren til EU. Der ændres ikke noget ved Færøernes og Grønlands forhold til EU.

Det er vel også sådan, at rigsfællesskabet har meget stor glæde af, at Danmark er medlem af EU. Mit indtryk er, at færingerne og grønlanderne, som hr. Lars-Emil Johansen jo også var inde på, har haft glæde af, at vi har været i EU og er i EU og derved har kunnet varetage færøske og grønlandske interesser, hvor Færøerne og Grønland i øvrigt selv forhandler selvstændigt.

Så jeg er enig med hr. Kallsberg i, at hvis man ønsker en sådan analyse, er det jo egentlig ikke rigtigt at bede det danske Folketing om at klare det for sig, så er det jo rigtigt, at det er Landstinget og Lagtinget, som træffer denne beslutning. Så kan man, som hr. Kallsberg sagde, anmode om assistance, og vi giver da naturligvis gerne assistance til specifikke områder, men at sætte den i gang og fortælle, hvordan man vil have den osv., det må man selv gøre.

Der er rejst en masse spørgsmål, som for så vidt ikke har ret meget med sagen at gøre, for det ændres ikke med forfatningstraktaten. Altså, vedrørende hvalfangsten er det stadig væk rigsfællesskabet, som forhandler, og der er det jo altid Færøerne og Grønland og Danmark, der prøver at finde en fælles holdning. Omkring handelsembargo er det jo klart, at Grønland og Færøerne som alle andre lande skal respektere en FN-embargo, ellers bryder man jo med FN-beslutningerne, men en EU-embargo er man jo ikke forpligtet på overhovedet; den kan man tilslutte sig suverænt, eller man kan lade være.

Danmark kan ikke blive indrulleret i en krig, som EU måtte erklære. EU er altså heller ikke et område, der kan erklære krig, kun Danmark kan erklære krig, og det vil jo så ske ved, at det er Folketinget, som beslutter at udsende væbnede styrker, sådan som vi har set det i dag i forbindelse med Irakforlængelsen. Det vil ikke indrulle grønlændere og færinger, som ikke i forvejen har meldt sig frivilligt til en af brigaderne, for der er ikke værnepligt på Færøerne og i Grønland, og det ændres jo heller ikke ved det her. Så jeg synes, man rejser en række problemstillinger, som man gerne vil gøre til nogle store problemer, men som ikke er det.

Jeg kan ikke se rettere, end at de spørgsmål, der er rejst, og som er relevante, og som man har fantasi til at forudse – der er jo spørgsmål, der er af en sådan art, at man ikke har fantasi til at forudse dem – er belyst i den redegørelse, der er.

Den almindelige politiske vurdering af, hvad man så som færinger og grønlændere skal stille op med det her nye EU efter forfatningstraktaten, jamen det er jo faktisk, som hr. Kallsberg var inde på, noget, hvor man nok vil have sig fra bedt, at vi lavede den analyse, for det er jo færingerne og grønlænderne, som skal lave en analyse af, hvordan de politisk synes, de vil forholde sig til det nye EU.

Det har man jo altså gjort tidligere fra Grønlands landsstyres side, så det mener jeg er belyst, og jeg mener, at den rigtige tilgang er den, som hr. Kallsberg nævnte.

Jeg vil så til sidst sige, at for os har det været og er vigtigt, at rigsfællesskabet er den særprægede enhed, som fortsætter. Det bliver ikke påvirket af, at Danmark har en anden form for samarbejde med nogle europæiske lande, end vi har haft før, med flertalsafgørelser på nogle områder, hvor der ikke før var flertalsafgørelser. Det ændrer ikke noget ved det, når Færøerne og Grønland ikke er med i EU. Det siger sig selv.

Men det, at man er blevet 25 lande, hvor man før var 15 og tidligere 6, jamen det kan da have politiske konsekvenser, som ethvert land, Norge, Island osv., må overveje. Altså: Hvor få vil vi stå alene tilbage uden for EU? Men det er jo en politisk overvejelse, man kun selv kan tage.

Kl. 18.45

Det er klart, at det europæiske økonomiske samarbejde jo får færre og færre medlemmer uden for EU, og der må man da så overveje, om man vil være i den lille gruppe eller i den store gruppe. Men det kan vi da ikke afgøre, og hvis vi lavede en analyse, som vi satte i gang, risikerer vi jo bare, at man sagde, at det var, fordi vi ville have det resultat. Derfor synes jeg, det er rigtigst, hvis man ønsker den analyse, at man gør, ligesom Grønland har gjort før: selv foranstalter den.

Jeg synes, det er godt, at vores nordatlantiske medlemmer af Folketinget er så interesserede i problematikken, for jeg synes, det er en vigtig problematik, og jeg synes også, det er godt, at vi har haft debatten, så vi kan slå nogle myter for panden, men jeg synes, det er rigtigt og rettidigt at interessere sig for det og stille spørgsmål til det og bore i det, og hvis Færøerne og Grønland skulle beslutte at lave den analyse som efterspurgt her i Folketinget, ja, hvis man beder om konkret assistance fra Grønland og Færøerne, så vil man selvfølgelig få den.

Formanden:

Der er indtil nu tre medlemmer, der har bedt om korte bemærkninger til udenrigsministeren, og det er først hr. Jesper Langballe.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Udenrigsministeren begyndte med at sige, at det var en relevant debat, der var rejst, og så sluttede udenrigsministeren med at sige: Det er godt, den er rejst, så vi kan slå nogle myter for panden. Det er jo sådan, pædagogen taler til de små børn, som ikke har forstået noget af det hele, men som skal have lidt beskæftigelsesterapi.

Jeg vil godt sige, at jeg synes, at det er meget flot af udenrigsministeren at sige til Grønland og Færøerne: I kan jo selv sætte den analyse i gang. Hvad nu, hvis det egentlig ikke først og fremmest er Grønland og Færøerne, der har et problem, men regeringen, der har et problem, regeringen, som jo har det ansvar at sørge for, at det forfatningsretlige er i orden i rigsfællesskabet?

Jeg vil også lige sige, at det jo ikke er rigtigt, når udenrigsministeren siger, at det her er et oplæg til, at Folketinget skulle lave en analyse. Nej, hvis denne vedtagelse havde fået flertal, så skulle Folketinget pålægge *regeringen* at røgte det ansvar, som den rent faktisk har, nemlig at sørge for at få udredt de forfatningsretlige implikationer i, at rigsfællesskabets forfatning nu pludselig bliver underlagt en fælleseuropæisk forfatning.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil sige til hr. Langballe, at det ville være en god idé at være lidt forberedt til debatten, undskyld, jeg siger det, for præcis det, hr. Langballe efterlyser, er jo her. Det har regeringen jo lavet i den her redegørelse for konsekvenserne for Færøerne og Grønland af forfatningstraktaten. Det er jo den analyse, hr. Langballe står her og efterlyser. Den foreligger.

Det, der er tale om, er, at man beder det danske Folketing om at belyse de politiske konsekvenser for Færøernes og for Grønlands vedkommende, og der mener jeg faktisk, og det er jeg enig med hr. Kallsberg i, at det da må være grønlænderne og færingerne, som skal ønske og selv sætte gang i den politiske analyse – sådan som Grønland har gjort før.

Så det, hr. Langballe efterlyser, ligger i hr. Langballes boks.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det, hr. Langballe efterlyser, er det samme, som vedtagelsesforslaget efterlyser, nemlig at den forfatningsretligt uløselige situation, der foreligger, får nogle politiske og økonomiske konsekvenser, og det er det, der skal udredes.

Udenrigsministeren ser fuldstændig bort fra det, der egentlig var min pointe, og svarer ikke på det: Er det egentlig ikke regeringens problem, før det er Grønlands og Færøernes problem? Selvfølgelig er det Grønlands og Færøernes problem. De er dybt bekymrede, det er derfor, de har rejst forespørgslen. Men burde det egentlig ikke først og fremmest være regeringens problem?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nej, det mener jeg faktisk ikke. Vi har lavet bemyndigelsesloven; der er overtaget mere og mere; vi har lavet den udenrigspolitiske samtaleaf-

tale med både Grønland og Færøerne; vi har lagt mere og mere over, således at man selvstændigt kan varetage sine egne interesser på flere og flere områder, herunder selvfølgelig også selvstændigt analysere sit forhold til det nye EU.

Jeg mener faktisk, at det ville være utidig omhu og ikke rettidig omhu. Den legale analyse, den forfatningsretlige analyse, som hr. Langballe først efterlyste, den er jo lavet, og det er rettidig omhu, men det andet ville være utidig omhu, som hr. Kallsberg også var inde på, på andres vegne, for det er jo Færøerne og Grønland, som skal vurdere de politiske konsekvenser af at stå udenfor. Man valgte det selv, og man oprettholder det selv, og man må selv vurdere konsekvenserne af det. Det vil være utidig omhu, hvis Folketinget gør det for de to styrer.

Kl. 18.50

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Først vil jeg lige lave en lille rettelse. Jeg har ikke sagt, at Danmark forsøger at luske Færøerne og Grønland ind ad bagdøren, jeg har sagt, at vi gerne vil forsøge at undgå, at vi kommer ind i EU gennem bagdøren. Jeg vil lige understrege, at jeg ikke har brugt ordet luske.

Derefter vil jeg spørge udenrigsministeren, om det også var utidig indblanding, når man lavede den analyse, der nu ligger på bordet, som netop blev lavet på foranledning af den nordatlantiske gruppe. Var det også utidig indblanding? Og er det ikke en pligt for Folketinget, når man nu vedtager en forfatningstraktat her i Folketinget – det er her, den ligger; den er ikke lagt til Færøerne og Grønland til vedtagelse – at man også får belyst alle konsekvenser af traktaten også for Færøerne og Grønland?

Så vil jeg stille to spørgsmål mere: Vil Færøerne og Grønland i internationale organisationer kunne fremsætte synspunkter, der går imod de danske eller imod en EU-beslutning, også når man koordinerer den fælles EU-udenrigspolitik? Og vil Færøerne og Grønland skulle tilpasse sig EU's asyl- og visumpolitik? Og så det her med krigen eller med sikkerhedspolitiske opgaver: Vil det grønlandske og færøske territorium også blive stillet til rådighed for en mulig vedtagelse i EU af, lad os ikke kalde det krigshandlinger, men i hvert fald forsvarshandlinger?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg beklager, hvis jeg gav et forkert referat af »gennem bagdøren«, men det afgørende er, at man ikke bliver trukket ind i EU ad bagdøren, og det er jeg fuldstændig enig i at man ikke skal, uanset hvem der finder på at trække en ind. Det skal være ad hoveddøren, hvis man vil ind, det er vi helt enige om.

Det, der er tale om i den første analyse, er jo det, at det er en legalistisk analyse, altså en analyse af: Hvad betyder forfatningstraktaten? Den har Udenrigsministeriet lavet i forbindelse med den almindelige offentlige informationsvirksomhed, så det er helt naturligt og normalt, at vi laver det. Det er da glimrende, at forslaget er kommet fra den nordatlantiske gruppe, men det har vi jo lavet om alle elementer af forfatningstraktaten.

Det er klart, at Færøerne og Grønland kan udtrykke sig mod EU og gøre det jo også i visse sammenhænge, og i den udenrigspolitiske aftale, vi har lavet, øges den mulighed jo også, men der vil jeg så også gøre opmærksom på, at selv om den mulighed ikke skulle være til stede, så fungerer rigsfællesskabet, for der har man altså på en regeringskonference i forbindelse med Maastrichttraktaten noteret sig i en erklæring, at der under ganske særlige omstændigheder kan opstå interessekonflikter mellem Unionen og de lande og territorier under en medlemsstat, som står uden for EU, herunder Færøerne og Grønland, og her erklærer konferencen sig enig i, at Rådet skal søge at finde en løsning, der stemmer overens med Unionens holdning. Viser dette sig imidlertid umuligt, er konferencen enig om, at den pågældende medlemsstat kan handle isoleret til varetagelse af de pågældende oversøiske landes og territoriers interesse, uden at dette skader Fællesskabets interesser.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Tak for svaret. Jeg vil gerne følge op med nogle andre spørgsmål, for vi har jo mange, som er ubesvarede.

Hvad medfører loyalitetsprincippet, der er nævnt i traktaten, over for Danmark? Hvad betyder det f.eks. i forbindelse med hvalfangstspørgsmålet, som vi har været inde på? Vil Danmark skulle være loyal imod en fælles EU-holdning i hvalfangstspørgsmål, og vil Færøerne og Grønland kunne have en anden holdning i disse sager?

Så vil jeg gerne spørge om retsenheden. Hvis der kræves retsenhed også på de områder, som Danmark i dag administrerer på vegne af Færøerne og Grønland, vil det så også omfatte Færøerne og Grønland, altså EU-love, der er på disse områder, der stadig væk er fælles mellem Danmark og Grønland og Færøerne?

Så et spørgsmål om, at Domstolen ikke må overtage sagsområder, hvor der er sat lovgivning i kraft for Færøerne og Grønland. Vil EU-Domstolens fortolkning så også få betydning for, hvordan disse love skal tolkes i Færøerne og i Grønland?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Hvalfangstspørgsmålet har vi jo allerede en løsning på. Det område er jo ikke overtaget af EU, og det vil sige, at det er rigsfællesskabet, og der kan Grønland og Færøerne ikke udtrykke en separat mening allerede i dag. Det kan man ikke; det er rigsfællesskabet, der forhandler i Hvalfangstkommissionen. Det er jo derfor, vi altid prøver at finde og altid har haft held til at finde en fælles rigsfællesskabsholdning mellem Grønland, Færøerne og Danmark, og det vil jo fortsat være tilfældet. Så der kan man ikke få pålagt noget af andre. Der vil rigsfællesskabet stadig væk handle, og det er altid sådan, at det er Færøerne, Grønland og Danmark, der prøver at finde en fælles holdning. Det er rigsfællesskabet, der forhandler dér.

Kl. 18.55

EU-love omfatter jo ikke Færøerne og Grønland, og skulle nogle på grund af ændringer komme til automatisk at omfatte Færøerne og Grønland, så kan det danske Folketing vedtage, at disse ikke omfatter Færøerne og Grønland, eftersom Færøerne og Grønland ikke er medlem af EU.

Og Domstolen har ikke kompetence på Færøerne og Grønland.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Jeg er glad for, at udenrigsministeren i sit indlæg fik sagt de sidste sætninger om, at debatten var relevant osv., for indtil da var jeg lige ved at føle, at udenrigsministeren sammen med en række andre ordførere her i dag helst havde været fri for en debat af denne her karakter.

Vi har haft nogle andre debatter tidligere vedrørende grønlandske og færøske sager, som Folketinget har lovgivningskompetencen omkring.

Det gælder jo så også for denne her sag; det er jo Folketinget og regeringen, som har kompetencen til at tage beslutninger om sådanne forhold.

Mener udenrigsministeren set i det lys så ikke også, at regeringen som øverste myndighed vedrørende de her forhold skulle være den instans, der var forpligtet til at belyse de aspekter og facetter, som man måtte have behov for i en beslutningsproces, som Folketinget jo er inde i?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det er jo oplagt, at de fire folketingsmedlemmer fra Nordatlanten kan stille alle de spørgsmål og har krav på alle de svar, som kan gives i Folketingets arbejde med EU's forfatningstraktat, som jo er til behandling i Folketinget – jeg tror, der er anden behandling i den nærmeste fremtid. Det er jo en almindelig – det er jo derfor, man er medlem af Folketinget – folketingspolitisk virksomhed, som også omfatter hr. Kleist, og som hr. Kleist naturligvis også udnytter kvalificeret og godt; jeg glæder mig altid til at svare på de spørgsmål.

Alle disse spørgsmål, hvoraf mange er blevet rejst i dag, kan jo stilles i den løbende udvalgsbehandling omkring EU, det siger jo sig selv, og det vil regeringen naturligvis svare på. En anden ting er, hvis det danske Folketing, sådan som hr. Kallsberg var inde på, sætter en analyse i gang, som man ikke har bedt om fra Lagtinget og landstyrete, og som Lagtinget og landstyrete jo selv suverænt kan sætte i gang.

(Kort bemærkning).

Kuupik Kleist (IA):

Jeg er udmærket godt klar over, at Landstinget og landstyreterne kan tage initiativ til hvad som helst, hvis de vel at mærke vil. Jeg anholder bare det synspunkt, som jeg mener at have hørt flere gange i Folketingssalen her, noget, der lyder noget i retning af: Tag dog hjem og lav det selv derhjemme i stedet for at belejre Folketinget eller regeringen med det her.

Mit spørgsmål var: Ville regeringen ikke som øverste ansvarlige instans i riget og især omkring udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål føle sig forpligtet til at besvare spørgsmål af denne her karakter?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Præcis omkring udenrigspolitiske og sikkerhedspolitiske spørgsmål har vi jo lavet en sam-

arbejdsaftale, som betyder, at Grønland og Færøerne medinddrages og har medindflydelse, så der vil jo ikke kunne ske noget, som Grønlands og Færøernes politiske ledelse ikke vil være medinddraget i og have medindflydelse på.

Jeg synes også, vi har vist det i forbindelse med Igalikuaftalen, som vi lavede i fjor mellem Grønland og Amerika og Danmark, som jo også har haft stor succes allerede, idet man har haft en stor udstilling på Smithsonian – var det i sidste uge? Så jeg synes, vi her demonstrerer i praksis, at vi præcis kan samarbejde.

Men det her skal bestemt ikke opfattes sådan, som hr. Kleist følte at nogle sagde: Tag dog hjem og lav det selv. Det er ikke min opfattelse. Min opfattelse er den samme som hr. Kallsbergs: Det ville være utidig, om jeg så må sige nævenyttighed, at vi for næsen af Lagtinget og landsstyret sætter en politisk analyse i gang, for vi skal så også formulere analysen. Derfor vil det være rigtigst, at man selv formulerer analysen og opgaven og ikke får den presset ned over hovedet af det danske Folketing.

Når det drejer sig om det legalistiske, har vi belyst det. Det politiske er jo en vurdering af: Vil vi stå udenfor i den situation, eller vil vi være med i den situation? Situationen er jo beskrevet i de legale papirer, og så er det jo en politisk vurdering, som suverænt tilkommer Færøerne og Grønland: Vil vi fortsat stå udenfor i den situation, eller er der nu kommet så mange ændringer i EU, at vi synes, vi vil med ind? Det er jo faktisk suverænt Grønlands og Færøernes egen beslutning.

Den måde, spørgsmålet stilles på, har jo også en betydning for svaret, og derfor synes jeg, det er rigtigst, at Færøerne og Grønland selv stiller spørgsmålet.

Kl. 19.00

Formanden:

Tak til udenrigsministeren. Så begynder vi forfra, hr. Høgni Hoydal i anden ordførerrunde.

Høgni Hoydal (TF):

Jeg skal ikke forlænge debatten så meget mere, men der er nogle ting, som jeg stadig væk gerne vil komme ind på, og som jeg ikke kom ind på i mit første indlæg. Det er præcis spørgsmålet om disse områder, som Danmark i dag administrerer på vegne af Færøerne og Grønland.

De seneste dage har vi behandlet lovgivning for Færøerne og Grønland, dels en overtagelseslov for Færøerne, dels en såkaldt bemyndigel-

seslov for Færøerne og Grønland på det udenrigspolitiske område.

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om han ser en klar sammenhæng mellem det, der sker med Danmarks EU-integration, og så den lovgivning, der nu er fremlagt for Folketinget. For som jeg nævnte i mit første indlæg, ville den langt enkleste løsning på de konflikter og unødvendige kollisioner, som kommer, når Danmark og Færøerne har interessekonflikter, være, at Færøerne og Grønland selv bestemte i udenrigs- og sikkerhedspolitik osv.

Derfor ville jeg spørge udenrigsministeren, om han ikke mener, at det er muligt, at vi bare kan overtage disse områder, i takt med at Danmark integrerer dem i EU. For hvis jeg har læst den lovgivning ret, som ligger vedrørende overtagelse af udenrigspolitik, så slås det der fast med syvtommersøm, at Færøerne ikke kan agere selvstændigt på præcis disse områder, som integreres i EU.

Jeg synes faktisk også, det er et demokratisk problem i denne debat, at vi på meget kort tid behandler lovgivning, der også kan få betydning for vores muligheder for at finde en egen løsning over for EU. Derfor vil jeg meget gerne spørge udenrigsministeren, om han kan belyse nærmere, hvordan den danske regering ser på dette. Kan vi overtage sikkerhedspolitik, udenrigspolitik, valutapolitik og statsborgerskab f.eks.? Kan vi gøre det, i det øjeblik Danmark lægger disse ting ind under EU?

For hvis vi ikke kan gøre det, har vi altså et stort demokratisk problem med, at Danmark integrerer disse områder i EU, uden at vi har nogen selvbestemmende virkning på dem, men kun det, som udenrigsministeren kalder at indtage os i beslutningerne.

Så har jeg nogle opfølgende spørgsmål til udenrigsministeren. Lad os nu igen tage hvalfangstspørgsmålet, det er det mest enkle eksempel at tage. Der siger udenrigsministeren, at man skal have en fælles holdning i det såkaldte rigsfællesskab, men vil Danmark skulle være forpligtet af en EU-vedtagelse på hvalfangstområdet? Lad os nu sige, at Danmark er formand for EU og skal fremføre EU's synspunkter i IWC. Kan vi så have et Danmark I, der har et synspunkt sammen med EU, og så et Danmark II, som har et synspunkt på vegne af Færøerne og Grønland, eller hvordan kan vi forestille os slige situationer? Det synes jeg belyser meget klart dette problem.

Så vil jeg igen komme ind på, at det altså ikke er den nordatlantiske gruppe, der har rejst problemet vedrørende Danmarks EU-integration. Grunden til, at vi har denne debat i dag, og grunden til, at vi ønsker at afklare det, er, at vi i disse dage behandler Danmarks tiltrædelse af EU's forfatningstraktat. Den ligger her i Folketinget.

Derfor må jeg opponere imod, at man ligesom siger, at de færøsk og grønlandsk valgte folketingsmedlemmer ikke kan bede om en undersøgelse af konsekvenserne for Færøerne og Grønland. Det skal man spørge regeringen derhjemme om. Nu har de ikke noget imod det, men jeg synes, det er en undervurdering af de færøske og de grønlandske folketingsmedlemmers mandat, at vi ikke har krav på at få disse ting belyst, så det vil jeg gerne opponere imod.

Som helhed vil jeg sige, at det vil tjene Danmark til stor ære, at man lavede disse undersøgelser, at man fik hver sten vendt i denne sag, så man undgik den vej, som debatten ser ud til at gå ind på nu, nemlig at vi føler, at der er et eller andet, som man enten meget nonchalant bare vil afvise, eller noget, man ikke vil have frem i lyset. Det vil jeg inderligt opfordre regeringen og Folketingets flertal til at undgå.

Kl. 19.05

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Det vil jeg nu gøre kort. Der venter yderligere en forespørgselsdebat, så jeg vil tillade mig at sige til hr. Hoydal, at alle de spørgsmål jo er besvaret.

Hr. Hoydal ved udmærket godt og har fået belyst det mange gange, at Grønland og Færøerne ikke kan overtage udenrigspolitikken. Det er en følge af grundloven, det ved hr. Hoydal godt. Vi kan ikke lave grundloven om på det punkt. Alt kan jo laves om til sin tid, når man skal se på den samlede grundlovsrevision, men vi kan altså ikke pludselig pille § 19 ud og sige, at så gælder den ikke mere. Så det har hr. Hoydal talrige gange fået svar på.

Udenrigspolitikken integreres ikke i EU mere, end alle lande er enige om. Det vil sige, at vi ikke kan få pålagt en udenrigspolitik, som vi ikke har. Det, vi gør med forfatningstraktaten, er, at vi søger at få skabt mere enighed i EU om den, men det står jo også udtrykkeligt i regeringens redegørelse og i den redegørelse, som er lavet af de fem partier, der går ind for forfatningstraktaten, at et land ikke kan få påtvunget en udenrigspolitik, det ikke har, lige så lidt som et

land kan påtvinge de 24 andre lande en udenrigspolitik, de ikke har. Så derved integreres den altså ikke mere i EU, end vi selv vil.

Spørgsmålene om valutaen er besvaret i dag. Der er allerede i forbindelse med euroafstemningen lavet det protokollat, også med Nationalbanken, som viser, at Færøerne og Grønland selv afgør det, og så må man finde en ordning, hvis Danmark går ind i eurozonen og Færøerne og Grønland ikke vil.

Samtidig er det også belyst, at Færøerne og Grønland kan få bragt en ordning i stand med Kommissionen, hvis de vil ind i eurozonen til sin tid. Så der får man altså et frit valg på alle hylder.

Hvad angår unionsborgerskabet: Det ændres ikke af forfatningstraktaten.

Spørgsmålet om Danmark og hvalfangst har jeg svaret på, det er ikke EU-kompetence.

Hvad angår rigsfællesskabet: Danmark forhandler fortsat sammen med Færøerne og Grønland i rigsfællesskabet.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Tak for svaret. Jeg skal medgive, at mange af de spørgsmål er stillet før. Det skal jeg ærligt medgive, men jeg har endnu ikke fået svar på dem.

Vedrørende hvalfangstspørgsmålet for at tage det igen er det, jeg spørger om: Hvis det bliver en af de politikker, som EU koordinerer, lad os sige, at EU får et fælles medlemskab af IWC – det er jo en mulighed, der lægges op til i traktaten – hvordan vil Færøerne og Grønland så stå i den sammenhæng, hvis Danmark altså er medlem sammen med EU i IWC? Hvor vil Færøerne og Grønland så være på det område?

Vedrørende valutaen vil jeg sige, at det er nemt at sige, at der er frit valg på alle hylder, men vi ved jo også, at muligheden for, at Færøerne og Grønland får sin egen valuta eller rettere sagt en dansk valuta, reelt ikke er til stede. Vi har også fået bekræftet fra nationalbankdirektøren, at det ville være en næsten utænkelig situation, så jeg synes, det er lidt nonchalant bare at affeje det spørgsmål med at sige, at det har vi fået svar på, for svarene er i mange tilfælde urealistiske og tager ikke hensyn til den politiske virkelighed, som vi lever i.

Så jeg vil stadig væk opfordre til, at man får belyst de mulige politiske og økonomiske konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nu med hensyn til valutaen: Undskyld, jeg siger det, det står altså på side 19. Der er jo givet svar på det. Der står jo, at protokollen fastsætter, at Nationalbankens ret til at udføre sine nuværende opgaver vedrørende Færøerne og Grønland bevares. Denne protokol er opretholdt ved forfatningsstraktaten, så svaret er givet.

Så med hensyn til Velfærdskommissionen: Det er altså ikke EU-kompetence.

Nu får jeg så et hvisspørgsmål. Hvis det bliver det, er det sådan, at Færøerne og Grønland skal forhandle deres egen hvalpolitik. Det kan da godt være, at Færøerne og Grønland vil foretrække det frem for hele tiden at skulle blive enige med Danmark. Det er ligesom, når man laver sildekvoter. Det er de forhandlinger, som vi jo sidder og har. Vi har dem for øjeblikket med Grønland, hvor vi prøver at lave en speciel aftale for Grønland med EU-Kommissionen.

Der vil man være i den situation, at man selv forhandler i Hvalfangstkommissionen om hvalfangstpolitikken, hvis det bliver overtaget af EU, fordi Grønland og Færøerne står uden for EU. Men det er ikke overtaget, og derfor er det rigsfællesskabet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Jens Vibjerg):

Som tidligere meddelt vil afstemning om det forslag til vedtagelse, der er fremsat, blive udsat til torsdag den 2. juni 2005.

Den sidste sag på dagsordenen var:

22) Forespørgsel nr. F 17:

Forespørgsel til statsministeren og transport- og energiministeren:

»Hvad kan ministrene oplyse om udviklingen i pressestøtten siden 1995, herunder om konsekvenserne for mangfoldigheden i presseudbuddet, samt hvilke initiativer regeringen agter at tage for at sikre mangfoldigheden?«

Af Per Clausen (EL) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 19/4 2005. Fremme af forespørgslen vedtaget 26/4 2005).

Begrundelse

KL 19.10

Per Clausen (EL):

Baggrunden for den her forespørgsel er, at vi i mange år, vistnok siden junigrundlovens vedtagelse i 1849, har haft en eller anden form for støtte til distribution af skrevne medier. Det har vi jo altid haft med udgangspunkt i den opfattelse, at det var nødvendigt med den slags støtteordninger for at sikre mangfoldighed og en bred folkelig debat. Det har der sådan set været enighed om.

Når der så er en aktuel grund til at tage det op nu til en forespørgselsdebat, er det selvfølgelig på grund af aktuelle begivenheder. Først den begivenhed, der indtraf, da regeringen den 1. marts 2004 fjernede den hidtidige portostøtte på 188 mio. kr. til landets 4.800 fag- og foreningsblade med den hensigt, sagde man, at konkurrence og liberalisering skulle gøre distributionen billigere.

Det er mildt sagt ikke sket, og konsekvensen har været meget alvorlig, ja, nogle vil endda sige katastrofal for en lang række blade, som nu ikke længere udkommer. Ifølge de oplysninger, vi har fået bl.a. igennem Civiløkonomen, drejer det sig om 500 blade. Det er jo én ting, som kunne give anledning til at overveje, om de ændringer, der er sket, er hensigtsmæssige.

Den anden ændring, som er sket her for ganske nylig, er, at regeringen meddelte, at den ville tilbagetrække støtten til 18 publikationer, blade, som ikke betaler moms i lighed med dagblade, og som derfor også har fået portostøtte. Her ville man fragte dem portostøtten.

Det kunne jo godt ligne sådan en salamitaktik, hvor man skærer først den ene skive, så den næste skive. I lighed med andre synes vi i Enhedslisten faktisk, at det i stedet for at fortsætte på den her måde ville være en ganske god idé at få en samlet diskussion af området med henblik på at sikre en pressestøtte fremover, som er baseret på princippet om, at vi sikrer så stor mangfoldighed og så stor demokratisk debat som overhovedet muligt.

Jeg håber da, at de besvarelser, der kommer fra ministrene her efterfølgende, vil vise, at den bekymring, vi havde, for, at det var salamitaktikken, der var i gang, er en overdrivelse, en misforståelse, og at man i virkeligheden er indstillet på at lave en ordentlig behandling af det her, sådan at vi også fremover kan have en støtte